

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Edi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII*a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA**Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009**Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101**Web: www.ccdab.ro,**E-mail: office@ccdab.ro***Director:****Prof. Dărămuș Eugenia Marcela****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Crișan Monica, prof. Popa Ramona Claudia, prof. Nandrea Maria, doc. Cutean Irina**Colaboratori:** insp. gen. prof. Sandu Cornel
Conf. univ. dr. Panaite Ovidiu**Tehnoredactare:** administrator patrimoniu
Palcu Elena Virginia**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Lectura – implicațiile acesteia în activitatea didactică - Prof. Clucerescu Carmen	3
Provocări în procesul de predare – învățare la clasa a IV-a – Prof. învă. primar Enescu Luminița Ana	4
Proiect educațional interdisciplinar dedicat lui Mihai Eminescu – Prof. Goldschmidt Erika	5
ADHD – tulburare de deficit atențional, strategii în instruirea școlară – Prof. Hațegan-Comșa Marilena, prof. Dolcoș Maria Cristina	8
Inteligența artificială în educația liceenilor: influențe benefice și riscuri, utilitate didactică și reguli de utilizare – Prof. Oros Ligia	11
Clasa pregătitoare – noi provocări. Reflecții... – Prof. învă. primar Presecan Sabina Adriana	18
Proiect „Școala verde – atitudini pentru viitor” - Prof. învă. primar Stan Iuliana Georgeta	19
Rolul lecturii în ciclul primar în formarea cititului conștient, cursiv, expresiv – studiu de specialitate – Prof. învă. primar Alecușan Elena Gabriela	20
Studiu de specialitate privind dezvoltarea competențelor de reziliență la școlarul mic – Prof. învă. primar Bocșa Aurelia Georgeta	23
Integrarea tehnologiei digitale în educația timpurie – Prof. ed. timpurie Buta Ligia	25
„A typical day in the life of ...” – activitate bazată pe teatru pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba engleză – Prof. Ciolan Lenuța	27
Educația fizică, factor esențial al dezvoltării fizice armonioase - Prof. Florea Stoica Daniela Auruța	28
Evaluarea formativă – impact reglator la clasele învățământului primar – Prof. învă. primar Maniu Valeria Angela	30

Absenteismul școlar (studiu de caz) – Prof. Mărginean Mariana Steluța	33
Nicolae Albani – tribun martir al Legiunii Blăjene în timpul Revoluției de la 1848-1849 din Transilvania – Prof. dr. Dumbrăvescu Nicolae	35
Scriitorul Ion D. Sîrbu. Un izvor de lumină – Prof. Bran Koller Florina Ramona	36
Aspecte practice ale managementului clasei în activitatea simultană – Prof. înv. primar Burz Valentina	40
Edcuația fizică – cheia echilibrului dintre minte și corp – Prof. Cădar Silviu	42
Studiu – Evaluarea și recuperarea tulburărilor de limbaj la copilul de 5 ani – Prof. ed. timpurie Furdui Mirela Elena	43
Educația matematică timpurie în creșă: strategii și experiențe de învățare – Prof. ed. timpurie Mercurean Florina Alina	44
Educația incluzivă în context european – reflecții pedagogice și implicații pentru formarea cadrelor didactice din România în urma unei mobilități Erasmus+ – Prof. consilier școlar Pojar Camelia Maria	46
Modelarea comportamentelor copiilor prin utilizarea de către aceștia a tehnologiilor digitale – Prof. ed. timpurie Godiciu Runcan Ileana Maria, prof. Runcan Cristian Adrian	48
Utilizarea aplicației digitale „Timewell” ca instrument de gestionare a timpului pentru îmbunătățirea stării de bine – Prof. înv. primar Alecușan Elena Gabriela	51
Colindul, liant între generații: o tradiție vie în contextul educației interculturale și intergeneraționale – Prof. documentarist Ispas-Lupșan Mihaela Diana	55
Impactul inteligenței artificiale în viitorul transportului urban: de la mașini personale la mobilitate partajată – Prof. dr. ing. Ruscă Marcel	57
„Apa – izvor de sănătate” – Prof. ed. timpurie Todoruț Claudia Mihaela	61

LECTURA – IMPLICAȚIILE ACESTEIA ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Prof. Clucerescu Carmen Simona, Liceul „Toma Socolescu” Ploiești

Comunicarea umană este definită și înțeleasă ca o relație interpersonală în care oamenii dau sens și valoare mesajului primit, care facilitează schimbul de informații, cu ajutorul cărora se asigură procesul formării, dezvoltării și umanizării individului. Educația nu depinde numai de îngrijirea acordată de părinți și de instituțiile specializate, ci, la fel de mult, de acțiunile și bunăvoința altor persoane. Oamenii meditează, sunt preocupați de modul de gândire al altora, doresc să știe ce gândesc alții despre ei, să comunice.

Ori de câte ori scriem sau vorbim, încercând să convingem, să explicăm, să influențăm, să educăm sau să îndeplinim orice alt obiectiv, prin intermediul procesului de comunicare, urmărim întotdeauna niște scopuri precise:

- să fim receptați;
- să fim înțeleși;
- să fim acceptați;
- să provocăm o reacție.

Conștientizarea drumului de parcurs se transformă în resort subiectiv al viitoarei deveniri, îndemnul la autocunoaștere nu este inutil, căci din el se alimentează încrederea, autonomia, inițiativa, siguranța și perseverența. Nevoia de a dobândi un sens al identității, prin dialogul cu lumea, se cere însoțită de lupta pentru păstrarea unor coordonate comunicaționale.

Este un fapt binecunoscut că nevoia de comunicare a apărut odată cu omul. Acesta a căutat neconștient să-și amelioreze capacitatea de a recepta și asimila informația; a dorit și a făcut ce i-a stat în putință pentru a diversifica mijloacele de transmitere a informațiilor, de a se face mai bine și mai repede înțeles. Omul, ca ființă socială, îndeplinește o serie de funcții, alcătuiește un sistem de semne și semnificații. Gesturile sale cele mai mărunte, chiar și în mecanismele lui involuntare, au sens. Tot ceea ce depozitează în jurul său, indiferent dacă este vorba de obiecte, rituri, obiceiuri sau discursuri, tot ceea ce lasă în urmă constituie un ansamblu coerent și un sistem de semne.

Există însă o multitudine de factori care pot cauza probleme și de care trebuie să fim conștienți pentru a depăși barierele din calea comunicării:

- *diferențele de percepție* – modul în care noi privim lumea este influențat de experiențele noastre anterioare, astfel că persoane de diferite vârste, naționalități, culturi, educație, ocupație, sex vor avea alte percepții și vor interpreta situații în mod relativ diferit;
- *concluziile grăbite* – deseori, vedem ceea ce dorim să vedem și auzim ceea ce dorim să auzim, evitând să recunoaștem realitatea în sine;
- *stereotipiile* - învățând permanent din experiențele proprii, vom întâmpina riscul de a trata diferite persoane ca și când ar fi una singură;
- *lipsa de cunoaștere* - este dificil să comunicăm eficient cu cineva care are o educație diferită de-a noastră, ale cărei cunoștințe în legătură cu un anumit subiect de discuție sunt mult mai reduse;
- *lipsa de interes* – acolo unde lipsa de interes este evidentă, trebuie acționat cu abilitate, pentru a direcționa mesajul astfel încât să corespundă intereselor și nevoilor elevului.

Aceștia sunt doar câțiva factori care pot face comunicarea mai puțin eficientă; potențialele bariere nu depind numai de noi, ci și de condițiile de comunicare, pe care trebuie nu numai să le cunoaștem, ci și să le controlăm, pentru ca procesul comunicării să capete șansa de a fi eficient.

PROVOCĂRI ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE LA CLASA A IV-A

*Prof. învă. primar Enescu Luminița Ana
Colegiul Național „David Prodan” Ar. Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir*

Învățământul primar reprezintă o etapă esențială în formarea competențelor de bază ale elevilor, iar clasa a IV-a are un rol deosebit, fiind un an de sinteză și tranziție spre ciclul gimnazial. În acest context, cadrul didactic se confruntă cu numeroase provocări legate de procesul de învățare, de adaptarea conținuturilor și de gestionarea dificultăților întâmpinate de elevi. Prezentul referat își propune să evidențieze principalele provocări specifice clasei a IV-a și să contureze posibile direcții de abordare didactică.

Una dintre cele mai frecvente provocări este heterogenitatea colectivului de elevi. În clasa a IV-a se observă diferențe semnificative în ritmul de învățare, nivelul de dezvoltare cognitivă, motivația pentru învățare și sprijinul oferit de familie. Aceste diferențe impun necesitatea diferențierii instruirii, ceea ce presupune un efort suplimentar din partea cadrului didactic. De asemenea, se remarcă dificultăți în menținerea atenției și a interesului pentru activitățile de învățare, mai ales în contextul influenței tehnologiei și al expunerii timpurii la mediul digital. Elevii manifestă uneori o scădere a capacității de concentrare și o preferință pentru activități interactive, în detrimentul celor tradiționale.

Conținuturile specifice clasei a IV-a sunt mai complexe și presupun un nivel sporit de abstractizare, în special la discipline precum matematică și limba română. Elevii trebuie să facă trecerea de la achiziții de bază la utilizarea funcțională a cunoștințelor, ceea ce poate genera dificultăți în înțelegere și aplicare. În plus, volumul de informații este perceput uneori ca fiind ridicat, iar timpul alocat consolidării și recuperării lacunelor este limitat. Cadrele didactice sunt puse în situația de a adapta conținuturile la nivelul clasei, fără a se îndepărta de cerințele programei școlare.

Printre cele mai întâlnite greutăți se numără dificultățile de citire și înțelegere a textului, exprimarea scrisă deficitară, precum și problemele de calcul matematic. Aceste dificultăți pot fi accentuate de lipsa exercițiului individual, de anxietatea față de evaluare sau de experiențe școlare anterioare negative.

Un alt aspect important îl constituie emoțiile elevilor, în special teama de eșec și presiunea evaluărilor naționale. În clasa a IV-a, evaluările capătă o importanță mai mare, ceea ce poate influența starea emoțională și performanța elevilor.

Pentru a face față acestor provocări, este necesară adoptarea unor strategii didactice moderne, centrate pe elev. Învățarea diferențiată, utilizarea metodelor interactive, integrarea jocului didactic și a tehnologiei educaționale pot contribui la creșterea motivației și a eficienței învățării. Exemple de idei practice aplicabile la clasă

- Fișe diferențiate pe niveluri de dificultate, utilizate în cadrul aceleiași lecții, pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor.
- Învățarea prin joc (jocuri de rol, concursuri pe echipe, exerciții tip quiz), în special la consolidarea cunoștințelor de limba română și matematică.
- Centre de învățare organizate în clasă, unde elevii lucrează pe sarcini diferite (citire, scriere, rezolvare de probleme, activități practice), favorizând autonomia și cooperarea.
- Utilizarea materialelor concrete (jetoane, rigle, benzi numerice, carduri cu imagini sau cuvinte-cheie) pentru facilitarea înțelegerii conceptelor abstracte.
- Portofoliul elevului ca instrument de evaluare alternativă, care permite urmărirea progresului individual și valorizarea efortului, nu doar a rezultatului final.
- Exerciții scurte și variate, alternând munca individuală cu cea pe perechi sau în grupuri mici, pentru menținerea atenției și a interesului.

De asemenea, colaborarea cu familia și consilierea elevilor joacă un rol esențial în sprijinirea dezvoltării acestora. Crearea unui climat educațional pozitiv, bazat pe încurajare și valorizarea progresului individual, poate reduce anxietatea și poate stimula dorința de învățare.

Provocările întâmpinate în procesul de predare-învățare la clasa a IV-a sunt multiple și complexe, însă ele pot fi transformate în oportunități de dezvoltare profesională și pedagogică. Prin adaptarea conținuturilor, aplicarea unor metode flexibile și printr-o relație empatică cu elevii, cadrul didactic poate contribui semnificativ la formarea unor competențe solide și la pregătirea elevilor pentru etapa următoare a parcursului școlar.

PROIECT EDUCAȚIONAL INTERDISCIPLINAR DEDICAT LUI MIHAI EMINESCU

Prof. Goldschmidt Erika, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba-Iulia

Introducere

Educația incluzivă urmărește dezvoltarea globală a fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale cognitive, senzoriale sau motorii. În acest context, activitățile culturale și artistice adaptate joacă un rol esențial în stimularea comunicării, a emoțiilor și a sentimentului de apartenență la cultura națională. Proiectul educațional dedicat lui Mihai Eminescu, desfășurat la clasa I – învățământ special (deficiențe grave, profunde și asociate), a avut ca scop familiarizarea elevilor cu figura simbolică a poetului național, într-o manieră accesibilă, multisenzorială și centrată pe nevoile acestora.

Repere culturale și istorice despre Mihai Eminescu

Mihai Eminescu este considerat poetul național al României și una dintre cele mai importante personalități ale literaturii române. Născut la 15 ianuarie 1850, Eminescu a creat opere literare marcate de profunzime lirică, iubire pentru natură, visare și sensibilitate. Poeziile sale, precum *Somnoroase păsările* sau *Crăiasa din povești*, se remarcă prin muzicalitate, imagini simple și sugestive, fiind potrivite pentru inițierea copiilor în universul poetic.

Ziua de 15 ianuarie este celebrată anual ca Ziua Culturii Naționale, reprezentând un prilej valoros de a promova identitatea culturală românească și respectul față de valorile literare autentice, inclusiv în cadrul educației speciale.

Scopul proiectului

Scopul proiectului educațional a fost dezvoltarea sensibilității artistice și culturale a elevilor cu deficiențe grave, profunde și asociate, prin activități adaptate care să faciliteze contactul cu opera și personalitatea lui Mihai Eminescu, stimulând comunicarea, creativitatea și exprimarea emoțională.

Obiectivele proiectului

Obiective generale reprezintă formarea unei atitudini de respect și apreciere față de valorile culturii naționale; dezvoltarea capacității de receptare a mesajului artistic prin activități multisenzoriale și stimularea exprimării emoționale și creative a elevilor.

Obiective specifice ilustrează identificarea, la nivel elementar, a lui Mihai Eminescu ca poet român; audierea și recunoașterea unor poezii eminesciene adaptate nivelului de înțelegere al elevilor; exersarea motricității fine prin activități de decupare, pictură și scriere asistată; dezvoltarea comunicării verbale și nonverbale prin simboluri, imagini și culori și consolidarea relațiilor socio-emoționale în cadrul grupului de elevi.

Activitățile desfășurate în data de 15 ianuarie 2026

Activitățile au fost organizate într-un cadru structurat, flexibil și adaptat particularităților individuale ale elevilor, utilizând metode activ-participative.

Vizualizarea materialului multimedia

Profesorul a prezentat pe tabla interactivă un material vizual și audio despre viața și activitatea lui Mihai Eminescu. Elevii au urmărit imagini sugestive, portretul poetului și secvențe adaptate nivelului lor de înțelegere, facilitând contactul vizual și auditiv cu informațiile culturale.

Activitate artistică – pictură

Elevii au pictat portretul lui Mihai Eminescu, folosind culori și instrumente adaptate capacităților motrice. Activitatea a contribuit la dezvoltarea coordonării mână-ochi, a creativității și a exprimării emoțiilor prin culoare.

Activitate de limbaj și lectură

Au fost citite și audiate poeziile „Somnoroase păsărele” și „Crăiasa din povești”. Profesorul a realizat lectura expresivă, iar elevii au participat prin repetarea unor cuvinte, sunete, gesturi sau reacții emoționale, în funcție de posibilitățile fiecăruia.

Activitate simbolică și practică

Elevii au realizat cartonașe din carton colorat în formă de inimă, simbolizând respectul și iubirea față de poet. Aceștia au decupat formele, au lipit și au scris (asistat sau independent) informații simple precum: „Mihai Eminescu – poet” sau titluri de poezii cunoscute. Activitatea a avut un puternic rol afectiv și educativ. În continuare elevii au realizat portretul lui Mihai Eminescu format din mai multe piese de puzzle de carton pe care le-au lipit și așezat în poziția corectă pentru conturarea feței.

Rezultatele activității

În urma desfășurării proiectului educațional dedicat lui Mihai Eminescu, s-au constatat rezultate pozitive la nivel cognitiv, emoțional și comportamental, raportate la particularitățile elevilor cu deficiențe grave, profunde și asociate.

Elevii au manifestat interes și atenție sporită față de materialele vizuale prezentate pe tabla interactivă, reacționând prin contact vizual, mimică, vocalizări sau gesturi de aprobare. Activitățile artistico-plastice au contribuit la dezvoltarea motricității fine, elevii reușind, cu sprijin individualizat, să picteze portretul poetului și să decupeze formele din carton.

Lecturarea poeziilor *Somnoroase păsărele* și *Crăiasa din povești* a favorizat stimularea limbajului receptiv și expresiv, prin recunoașterea ritmului, a sunetelor și a imaginilor poetice, adaptate nivelului de înțelegere al fiecărui elev. De asemenea, utilizarea simbolului inimii a facilitat exprimarea emoțiilor pozitive, elevii asociind imaginea poetului cu sentimente de apreciere, respect și bucurie.

Activitățile au contribuit la consolidarea relațiilor socio-emoționale în cadrul clasei, elevii participând activ, individual sau în grup, în funcție de capacitățile proprii.

Atmosfera clasei

Atmosfera clasei pe parcursul activităților desfășurate în data de 15 ianuarie 2026 a fost una calmă, securizantă și stimulativă, favorabilă implicării active a elevilor. Profesorul a creat un climat educațional bazat pe acceptare, empatie și încurajare, respectând ritmul propriu de lucru al fiecărui copil.

Decorarea clasei cu lucrările realizate de elevi, culorile utilizate și materialele tactile au contribuit la o ambianță plăcută și motivantă, care a susținut interesul și participarea elevilor. Interacțiunea dintre profesor și elevi s-a realizat într-o manieră afectivă, pozitivă, cu feedback imediat, verbal și nonverbal.

Elevii au manifestat stări emoționale pozitive, precum bucurie, curiozitate și satisfacție personală, atmosfera generală fiind una de sărbătoare culturală, adaptată specificului învățământului special. Activitatea a reprezentat nu doar un demers educativ, ci și unul formativ și terapeutic, contribuind la bunăstarea emoțională a elevilor.

Concluzii

Proiectul educațional dedicat lui Mihai Eminescu a demonstrat că valorile culturale pot fi accesibilizate cu succes elevilor cu deficiențe grave, profunde și asociate, atunci când activitățile sunt adaptate, interactive și centrate pe copil.

Prin îmbinarea elementelor vizuale, artistice, auditive și simbolice, elevii au manifestat interes, implicare și reacții emoționale pozitive, confirmând importanța integrării culturii naționale în educația incluzivă.

ADHD - TULBURARE DE DEFICIT ATENȚIONAL, STRATEGII ÎN INSTRUIREA ȘCOLARĂ

*Profesor consilier școlar Hațegan – Comșa Marilena, CJRAE – Alba
Prof. Dolcoș Maria- Cristina, Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Tiur- Blaj*

Ce este ADHD?

ADHD este o afecțiune comportamentală, de natură neurobiologică, destul de frecvent întâlnită la copii și adolescenți. Cauza precisă a ADHD rămâne nedeterminată.

ADHD este caracterizată de un set de manifestări implicând lipsa de atenție, agitația excesivă și impulsivitatea.

ADHD- este una dintre cele mai frecvente tulburări de comportament din copilărie și adolescență, cuprinzând între 5 până la 10% din populație. Simptomele de bază ale ADHD include niveluri diferite de neatenție, hiperactivitate și impulsivitate. Parte dintre ele sunt prezente încă din perioada preșcolară și se manifestă în toată perioada școlii primare și gimnaziale.

În 1937 s-a propus termenul de „afectare cerebrală minimală”, apoi a fost redenumit „disfuncție cerebrală minimală”, în anii '60. În (Manual de Diagnostic și Statistică a Tulburărilor Mentale) s-a numit sindromul reacției hiperkinetice a copilăriei, în anii '80 numele oficial era „tulburare de deficit de atenție” cu sau fără hiperactivitate, referindu-se la simptomele acestei tulburări, fără a implica cauze cum ar fi afectat creierul. Apoi numele a fost schimbat în 1994 în tulburare de deficit de atenție-hiperactivitate.

Care sunt potențialele efecte pe termen lung ale ADHD?

ADHD nedagnosticat și netratat la timp poate avea consecințe grave asupra vieții copilului (rezultate școlare slabe, depresie, dificultăți în a-și face prieteni, etc) dar și probleme în dezvoltarea

sa ulterioară ca adolescent și ca adult . De asemenea impactul este puternic și asupra părinților și fraților, fiind uneori cauza apariției problemelor în familie.

Simptomele privind **neatenția** se referă la: neglijență, dificultate în menținerea susținută a atenției, probleme în a asculta persoana ce i se adresează, probleme în a termina o sarcină începută, probleme în a-și organiza activitatea, evitarea activităților ce necesită atenție susținută, probleme în a pune obiectele la locul lor, distractibilitate, tendința de a uita ce are de făcut.

Simptomele privind **hiperactivitatea se referă la**: neastâmpăr, inabilitatea de a sta jos timp îndelungat, mișcări excesive (pare mereu pe picior de plecare), probleme în a păstra liniștea când e angajat într-o activitate, vorbire excesivă.

Simptomele privind **impulsivitatea se referă la** : răspunde înainte de a se termina de pus o întrebare, dificultăți în a aștepta ceva, întreruperea altora într-o conversație sau activitate, dificultate în a-și aștepta rândul.

Ce se poate face?

Părinții sunt cei mai în măsură să contribuie la urmărirea comportamentului copilului și să se adreseze medicului specialist în psihiatria și neurologia copilului și adolescentului, la apariția primelor manifestări specifice.

Primul pas este informarea din toate sursele disponibile despre ADHD. Este esențial însă sprijinul unui medic specialist cu privire la ADHD pentru că doar împreună cu acesta se pot găsi metodele cele mai potrivite pentru a contribui la succesul terapeutic al copilului afectat.

Cadru didactic, este o persoană importantă în viața tuturor elevilor. Pentru copiii cu Deficit de atenție/ Tulburare hiperkinetică (ADHD), cadrul didactic joacă un rol foarte important, deoarece poate ajuta elevul să înțeleagă și să depășească afecțiunea de care suferă. Este cunoscut faptul că ADHD este o afecțiune medicală și nu rezultatul unei atitudini necorespunzătoare din partea părinților.

Copiii cu ADHD, pot să uite să-și predea temele sau lucrările pe termen mai lung, chiar dacă le-au făcut sau le-au terminat la timp. Efectuarea și predarea temelor implică, de fapt, multe sarcini diferite. Nu lăsați copilul să amâne. Undeva pe parcurs copiii cu ADHD se întrerup și pot uita unde se aflau în cadrul procesului respectiv. Copiii cu ADHD necesită supraveghere și organizare, precum și un sistem care să îi ajute în parcurgerea unui proiect de la începutul până la sfârșitul acestuia. Nu există o soluție unică, adecvată pentru toți copiii, trebuie să colaboreze cu copilul și cu părinții acestuia.

Ar fi bine să ne concentrăm asupra lucrurilor pe care le face bine copilul și nu doar asupra greșelilor lui. De obicei critica nu este eficientă în cazul copiilor. Copiii cu ADHD pot fi criticați mai frecvent decât ceilalți colegi ai lor și abordează o atitudine extrem defensivă. În loc de a critica, încercăm să redirecționăm și să motivăm copilul. Încercăm „ar fi bine în felul următor” în loc de „nu este bine cum faci”, încurajăm în loc să criticăm, surprindem momentele în care se comportă bine „mi-a plăcut cum ai ajutat-o pe sora ta”, ne modelăm comportamentul: laudele pentru mici realizări „uite ce frumos ai scris!” îi încurajează pe copii în obținerea unor bune rezultate superioare.

Unii copii cu ADHD au greutăți de controlare a propriilor emoții și au nevoie să fie învățați cum să se calmeze. Se recomandă „autoadresarea pozitivă”, o abilitate care îl ajută pe copil să înțeleagă, „Lucrul acesta nu se referă la mine, ci la o situație pe care pot să o controlez”. Aceasta este utilă atunci când copiii învață să își spună: „Pot să fac față la asta”, „Respiră adânc și rămâi calm”, „Simt că mă enervez. N-am să-l las să mă supere”, „Pot să îmi controlez sentimentele”, „Nu vreau să-mi pierd calmul”, „Am putut altă dată, pot și acum”.

Să inițiem jocuri de rol cu copiii, pentru că aceștia să dobândească, abilități de autoadresare, astfel încât să deprindă această modalitate de calmare. Alte activități, cum ar fi jocul de fotbal, jocurile pe calculator sau plimbările pot fi utile în comutarea atenției de la criticism la un aspect cu nuanță pozitivă.

Copiii cu ADHD pot dobândi mai greu abilitățile de limbaj, atât în privința înțelegerii cât și în cea a exprimării. Există însă modalități de remediere a acestora, atât la școală cât și acasă. Ei se

pot poticni la unele cuvinte, pot înțelege greșit ceea ce li s-a spus și pot avea dificultăți în a-și aminti cuvinte, în înțelegerea limbajului vorbit și în a-și organiza gândurile.

Atunci când un elev cu ADHD nu poate răspunde în clasă la o întrebare, profesorul și colegii își pot închipui că nu știe răspunsul. Cu toate acestea, există posibilitatea ca elevul să nu aibă nevoie decât de puțin mai mult timp pentru a-și aminti și exprima răspunsul corect.

Colaborarea între cadrele didactice și părinți, este esențială în contracararea [simptomelor](#) afecțiunii. Sprijinul și înțelegerea oferită de un cadru didactic bine informat cu privire la ADHD pot fi extrem de benefice pentru copil. Părinții trebuie să discute cu învățătorul următoarele aspecte: vorbirea fără grabă și furnizarea informațiilor în volume mici sunt utile oricând, dar mai ales în clasă; acordarea elevului un timp suplimentar pentru a răspunde la întrebări, cum ar fi întreruperi pentru a scrie pe tablă ; lucrul îndeaproape cu copilul, pentru a determina și a adapta nevoile sale individuale; dublarea instrucțiunilor și predării verbale cu materiale scrise sau prin scrierea pe tablă; să realizăm un acord secret cu învățătorul, ca acesta să nu îi pună niciodată întrebări care necesită un răspuns rapid.

Cei mai mulți copii dobândesc abilitățile sociale doar urmărind și imitând comportamentul altora. Copiii cu ADHD pot avea dificultăți în dobândirea acestor abilități. Există posibilitatea ca aceștia să nu fie suficient de atenți la detaliile interacțiunii sociale și, în consecință, pot avea nevoie de ajutor pentru a-și dezvolta abilități sociale esențiale.

Un copil care își întrerupe mereu interlocutorul sau care vorbește excesiv poate să îi „îndepărteze” pe ceilalți copii sau profesori de ei.

ADHD nu reprezintă numai o incapacitate de a fi atent, ci și o incapacitate de concentrare asupra unui singur lucru. Copiii cu ADHD își pierd cu ușurință concentrarea atunci când o activitate nu îi stimulează suficient. În aceste situații ei nu își pot inhiba răspunsul față de factori care le distrag atenția, motiv pentru care pierd adesea lecții, instrucțiuni sau indicații importante.

Copiii cu ADHD depun eforturi pentru a-și menține concentrarea asupra prelegerilor lungi sau a sarcinilor plictisitoare care necesită un efort psihic susținut. Învățătorii și părinții îi pot ajuta în acest efort, în diverse moduri.

Ca părinte al unui copil cu ADHD, este recomandabil să le comunicați cadrelor didactice ale copilului următoarele aspecte:

- Este foarte important locul din clasă în care învățătorul așază un copil cu ADHD (menținerea copilului aproape de profesor și departe de ușă și de ferestre).

- Alternarea activităților utilizând diferite strategii pentru a cuprinde diversele stiluri de învățare din clasă.

- Încercarea de a include în toate lecțiile prezentări vizuale, auditive și dinamice precum și momente de lucru în echipă, cu sarcini individuale și comune.

- Elevii care devin neatenți nu trebuie admonestați, ci trebuie redirecționați într-un mod în care să nu se simtă stingheriți.

Bibliografie:

1. Allport, G., *Structura și dezvoltarea personalității*, E.D.P., București, 1991
2. Ausubel, D., Robinson, F., *Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică*, E.D.P., București, 1981
3. Muccielli, A., *Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale*, Ed. Polirom, Iași, 2002
4. Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, Ed. Aramis, București, 2000
5. Sălăvăstru, D., *Psihologia educației*, Ed. Polirom, Iași, 2004

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN EDUCAȚIA LICEENILOR: INFLUENȚE BENEFICE ȘI RISCURI, UTILITATE DIDACTICĂ ȘI REGULI DE UTILIZARE

Prof. Oros Ligia, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

Inteligența artificială (IA) a devenit o realitate tot mai prezentă în educație, atât în activitatea de predare-învățare desfășurată în clasă, cât și în modul în care elevii realizează temele sau proiectele individuale. Această tehnologie oferă oportunități semnificative — de la facilitarea accesului la informație până la sprijin în personalizarea învățării — dar aduce cu sine și provocări etice, academice și metodologice. În contextul liceal, este esențial ca cadrele didactice să înțeleagă și să promoveze utilizarea responsabilă a instrumentelor de IA, să valorifice potențialul lor educațional și, totodată, să prevină abuzurile sau folosirea incorectă a acestor instrumente.

Potențialul pozitiv al IA în educație

IA oferă mulți *beneficii pedagogice* atunci când este utilizată conștient și într-un cadru didactic structurat:

- **Sprijină procesul de învățare** – Instrumentele AI pot ajuta elevii să formuleze întrebări complexe, să exploreze concepte dificile sau să creeze sinteze de informații pentru proiecte și prezentări. IA poate genera exemple, explicații adaptate nivelului de înțelegere și feedback imediat, contribuind astfel la consolidarea competențelor individuale.
- **Dezvoltarea competențelor digitale** – Interacțiunea cu instrumentele IA stimulează formarea competențelor digitale esențiale în secolul XXI, precum alfabetizarea digitală, gândirea critică, evaluarea surselor de informație și comunicarea eficientă în mediul digital. Aceste competențe sunt din ce în ce mai cerute de piețele de muncă ale viitorului.
- **Personalizarea învățării** – IA oferă posibilitatea adaptării conținutului și ritmului de învățare în funcție de nevoile fiecărui elev, ceea ce poate crește motivația și performanța. Feedback-ul poate fi individualizat și rapid, sprijinind elevii în depășirea dificultăților.
- **Automatizare și eficiență** – Pentru cadrele didactice, IA poate reduce timpul alocat sarcinilor administrative, oferind resurse didactice, teste, grile sau sugestii de activități adaptate obiectivelor curriculare.

Riscuri și provocări asociate utilizării IA

Pe de altă parte, utilizarea necontrolată a instrumentelor IA poate genera efecte negative:

- **Riscul plagiatului și al „copiatului” academic** – Elevii pot fi tentați să folosească IA pentru a genera teme, eseuri sau răspunsuri la exerciții fără ca procesul cognitiv să fie dezvoltat în mod real. Fără reguli clare și instruire în etică academică, instrumentele pot favoriza superficialitatea.
- **Dezinformarea și erorile de conținut** – Modelele generative de IA nu sunt infailibile și pot furniza informații incorecte sau înșelătoare. Elevii trebuie încurajați să verifice sursele, să compare informații și să dezvolte discernământ critic în utilizarea răspunsurilor generate de sistemele IA.
- **Inegalități în acces și competențe** – Potrivit datelor recente, România se situează sub media europeană privind utilizarea instrumentelor de IA și competențele digitale în rândul populației generale, inclusiv al tinerilor. Aceasta evidențiază necesitatea unor politici educaționale coerente pentru a reduce decalajele digitale existente în sistemul educațional.

Rolul instituțiilor și al cadrului legislativ

La nivel *european*, IA nu este lăsată în totală libertate: Uniunea Europeană a adoptat **Artificial Intelligence Act**, primul cadru legislativ cuprinzător la nivel mondial privind inteligența artificială, care urmărește să asigure o IA sigură, etică și de încredere. Această lege a intrat în

vigoare la 1 august 2024 și prevede clasificări ale sistemelor IA după nivelurile de risc, obligații de transparență și reglementări pentru utilizarea acestor tehnologii.

Comisia Europeană oferă, de asemenea, *orientări etice și pedagogice* privind utilizarea IA și a datelor în procesul de predare și învățare, susținând cadrele didactice să aplice aceste instrumente în mod responsabil și eficient.

La nivelul *României*, deși nu există încă un regulament complet adoptat privind IA în educație, Ministerul Educației și Cercetării a anunțat elaborarea unui ghid pentru utilizarea inteligenței artificiale în mediul preuniversitar, menit să ofere cadre didactice și elevilor instrucțiuni clare pentru o utilizare benefică a acestor tehnologii.

Proiectele pilot — cum este inițiativa de testare a IA în școlile din România, în parteneriat cu Microsoft — arată intenția de a integra aceste instrumente într-un mod structurat, sprijinind atât procesul de predare, cât și adaptarea evaluărilor.

Utilitatea noțiunilor fundamentale în predare și învățare

Un punct central în educația liceală este înțelegerea conceptelor fundamentale care stau la baza IA: algoritmi, date, etică digitală, evaluarea critică a informațiilor. Predarea acestor noțiuni nu servește doar pentru a utiliza instrumente IA, ci pentru a dezvolta gândirea critică, capacitatea de a analiza situații complexe și de a lua decizii informate într-un mediu digital din ce în ce mai sofisticat.

Aceste competențe sunt direct legate de obiectivele educaționale ale curriculumului liceal și contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, capabili să utilizeze tehnologia în scopuri profesionale și personale fără a ceda manipulărilor sau dependenței de instrumente automate.

Reguli de utilizare a inteligenței artificiale în procesul didactic și de evaluare

Pentru a valorifica potențialul IA în mod responsabil, cadrele didactice pot adopta următoarele reguli practice:

- **Transparența** – elevii trebuie să menționeze clar când un instrument IA este folosit și în ce măsură contribuie la realizarea unui proiect sau a unei teme; profesorii pot solicita descrierea procesului de lucru, nu doar rezultatul final.
- **Etica și integritatea academică** – se impune educarea elevilor privind responsabilitatea în utilizarea IA (de exemplu: evitarea copierii totale a unor fragmente, explicarea modului în care au folosit instrumentul).
- **Evaluare adaptată** – evaluările pot include sarcini care cer analiza critică, argumentare personală și justificarea deciziilor metodologice, ceea ce face dificilă „copierea simplă” prin IA.
- **Capacitatea cadrelor didactice** – profesorii au nevoie de formare continuă în domeniul IA și alfabetizare digitală pentru a înțelege instrumentele disponibile, limitările lor și modul în care acestea pot fi integrate în strategii pedagogice eficiente.

Aceste reguli nu doar protejează integritatea academică, ci dezvoltă și abilități cheie pentru elevi: discernământ, responsabilitate, gândire critică — esențiale în lumea digitală contemporană.

Inteligența artificială reprezintă atât o oportunitate, cât și o provocare pentru procesul educațional în liceu. Atunci când este utilizată conștient, în cadrul unor reguli clare și sub ghidajul unui cadru didactic informat, IA poate îmbogăți predarea și învățarea. Însă utilizarea sa neinspirată sau necontrolată riscă să compromită competențe fundamentale pe care educația liceală trebuie să le dezvolte. Prin urmare, este esențial ca profesorii să adopte politici clare, să integreze noțiuni de etică digitală și să formeze elevii pentru a utiliza aceste instrumente în mod critic și responsabil.

Activitățile propuse în continuare urmăresc dezvoltarea gândirii critice, a competențelor digitale și a responsabilității academice ale elevilor, fără a substitui efortul intelectual propriu. Materialul poate fi utilizat transversal, la diferite discipline (științe, limbi străine, științe socio-umane, TIC), fiind adaptabil nivelului clasei și obiectivelor curriculare.

Principii de utilizare a inteligenței artificiale la clasă

- IA este un instrument de sprijin, nu un substitut al gândirii elevului
- Elevul rămâne autorul final al produsului educațional
- Utilizarea IA trebuie să fie transparentă și declarată
- Profesorul stabilește clar ce este permis și ce nu
- Accentul cade pe proces, nu doar pe rezultat

Activitatea 1 – IA ca instrument de clarificare a conceptelor

Scop: Consolidarea înțelegerii noțiunilor teoretice

Descriere:

Profesorul selectează un concept dificil din lecție (de exemplu: energie cinetică, funcția derivată, curenți literari, stat de drept). Elevii folosesc un instrument IA pentru a obține o explicație a conceptului, apoi o compară cu explicația din manual sau din caiet.

Sarcina elevului:

- notează explicația oferită de IA
- identifică diferențele față de explicația profesorului
- formulează, în cuvinte proprii, o explicație corectă și clară

Competențe dezvoltate:

- gândire critică
- capacitatea de sinteză
- evaluarea informației digitale

Regulă IA: răspunsul IA nu se copiază integral în caiet sau temă

Activitatea 2 – Analiza critică a unui răspuns generat de IA

Scop: Dezvoltarea discernământului și a spiritului critic

Descriere:

Profesorul oferă elevilor un text generat de IA (de exemplu, un eseu scurt sau rezolvarea unei probleme). Elevii lucrează individual sau pe grupe.

Sarcina elevului:

- identifică posibile erori, ambiguități sau formulări vagi
- verifică informațiile folosind manualul sau alte surse sigure
- corectează și îmbunătățesc textul

Competențe dezvoltate:

- evaluarea surselor
- argumentarea
- responsabilitate academică

Regulă IA: IA este analizată critic, nu acceptată automat

Activitatea 3 – IA ca sprijin în realizarea temelor (utilizare controlată)

Scop: Învățarea asistată, nu automatizată

Descriere:

Elevii primesc o temă deschisă (problemă, eseu, proiect). Profesorul precizează explicit cum poate fi utilizată IA.

Exemplu:

- este permisă folosirea IA pentru: clarificarea cerinței, structurarea ideilor, exemple orientative
- nu este permisă folosirea IA pentru: redactarea completă a răspunsului final

Sarcina elevului:

- explică în câteva rânduri cum a folosit IA
- evidențiază ce părți sunt realizate personal

Competențe dezvoltate:

- autonomie în învățare
- onestitate intelectuală

– metacogniție

Activitatea 4 – Dezbateri: IA – ajutor sau risc pentru elevi?

Scop: Formarea unei atitudini echilibrate față de tehnologie

Descriere:

Clasa este împărțită în două grupe: una susține beneficiile IA, cealaltă evidențiază riscurile.

Sarcina elevului:

- documentare (manual, articole, exemple)
- formularea de argumente
- participarea la dezbateri

Rolul profesorului:

- moderator
- clarifică aspectele etice și academice

Competențe dezvoltate:

- comunicare
- gândire critică
- educație civică și digitală

Activitatea 5 – Jurnal de reflecție: Cum mă ajută și cum mă poate încurca IA?

Scop: Conștientizarea modului personal de utilizare a IA

Descriere:

Elevii redactează un scurt jurnal de reflecție (1–2 pagini).

Întrebări orientative:

- Când este utilă IA pentru mine?
- Când simt că mă face dependent?
- Ce reguli personale pot adopta?

Evaluare:

- nu se punctează conținutul tehnic, ci reflecția personală

Sugestii pentru evaluare adaptată

- evaluări orale
- rezolvări explicate pas cu pas
- proiecte cu prezentare și justificare
- portofolii de învățare
- itemi care solicită raționament și argumentare

Integrarea inteligenței artificiale în educația liceală trebuie realizată echilibrat, sub îndrumarea profesorului. Activitățile propuse demonstrează că IA poate deveni un instrument valoros de învățare, dacă este utilizată transparent, critic și responsabil, contribuind la formarea unor elevi autonomi, etici și competenți digital.

În continuare voi adapta materialul didactic pentru cei care predau **fizica la liceu** și are ca scop integrarea responsabilă a instrumentelor de inteligență artificială (IA) în procesul de predare, învățare și evaluare. Activitățile propuse valorifică IA ca instrument de sprijin pentru înțelegerea fenomenelor fizice, fără a înlocui raționamentul, calculul și gândirea științifică a elevilor.

Materialul este adaptat curriculumului de fizică (clasele IX–XI) și poate fi utilizat la lecții de predare, consolidare, recapitulare sau evaluare formativă.

Principii de utilizare a inteligenței artificiale în predarea fizicii

- IA sprijină înțelegerea fenomenelor, nu rezolvarea mecanică a problemelor
- Elevul explică și justifică raționamentul fizic, chiar dacă IA este utilizată
- Formulele trebuie înțelese, nu doar aplicate

- Orice utilizare a IA este declarată și explicată
- Accent pe procesul de gândire fizică, nu doar pe rezultat numeric

Activitatea 1 – Clarificarea conceptelor fizice cu ajutorul IA

Scop: Înțelegerea corectă a noțiunilor fundamentale de fizică

Exemple de concepte:

energie cinetică, lucru mecanic, impuls, accelerație, câmp electric, legea lui Ohm

Descriere:

Elevii folosesc un instrument IA pentru a cere o explicație a conceptului studiat, formulată pe înțelesul unui elev de liceu.

Sarcina elevului:

- compară explicația IA cu cea din manual
- identifică eventuale imprecizii sau lipsa unităților de măsură
- reformulează explicația în limbaj propriu
- oferă un exemplu din viața reală

Competențe dezvoltate:

- înțelegere conceptuală
- utilizarea corectă a limbajului științific
- gândire critică

Regulă IA: explicațiile IA nu se copiază ca atare în caiet sau la evaluări

Activitatea 2 – Analiza critică a unei rezolvări generate de IA

Scop: Formarea raționamentului fizic corect

Descriere:

Profesorul oferă elevilor o problemă de fizică și o rezolvare generată de IA (corectă sau intenționat incompletă).

Sarcina elevului:

- verifică datele problemei și formulele utilizate
- analizează dacă unitățile de măsură sunt corecte
- identifică pașii lipsă sau greșeli de raționament
- corectează și explică soluția

Competențe dezvoltate:

- aplicarea legilor fizicii
- verificarea logică a calculelor
- gândire analitică

Regulă IA: rezultatul numeric fără explicație nu este acceptat

Activitatea 3 – IA ca sprijin în rezolvarea temelor la fizică

Scop: Învățare asistată, nu copiere automată

Descriere:

Profesorul stabilește clar cum poate fi utilizată IA în realizarea temelor.

Este permis:

- explicarea cerinței problemei
- reamintirea formulelor relevante
- verificarea dimensiunilor fizice

Nu este permis:

- generarea completă a rezolvării
- copierea pașilor de calcul

Sarcina elevului:

- rezolvă problema în caiet
- adaugă o scurtă notă: „IA m-a ajutat să înțeleg...”

Competențe dezvoltate:

- autonomie în rezolvare
- responsabilitate academică
- metacogniție

Activitatea 4 – IA și experimentele virtuale în fizică

Scop: Înțelegerea fenomenelor prin simulare

Descriere: Elevii folosesc IA pentru a descrie sau interpreta un experiment (real sau virtual).

Exemple: – mișcarea uniform accelerată – legea lui Hooke – circuite electrice simple

Sarcina elevului: – descrie fenomenul fizic – identifică mărimile implicate – explică relațiile dintre ele – compară simularea cu experimentul real

Competențe dezvoltate: – interpretarea fenomenelor – gândire științifică – corelarea teorie–experiment

Activitatea 5 – Dezbatere: Ajută sau încurcă IA în învățarea fizicii?

Scop: Formarea unei atitudini responsabile față de tehnologie

Descriere: Dezbatere ghidată pe baza experiențelor elevilor.

Întrebări orientative: – Mă ajută IA să înțeleg fizica sau doar să obțin rezultate? – Ce riscuri apar dacă folosesc IA fără să gândesc? – Cum pot folosi IA corect la fizică?

Competențe dezvoltate: – argumentare – reflecție critică – educație digitală

Activitatea 6 – Jurnal de reflecție la fizică

Scop: Conștientizarea procesului propriu de învățare

Descriere: Elevii redactează un jurnal scurt.

Întrebări orientative: – Ce concepte de fizică am înțeles mai bine cu ajutorul IA? – Unde am fost tentat să copiez? – Ce reguli personale îmi stabilesc?

Evaluare: – accent pe sinceritate și reflecție, nu pe corectitudine matematică

Sugestii de evaluare adaptată la fizică

- probleme explicate pas cu pas
- evaluări orale pe baza rezolvărilor
- teste cu itemi de raționament
- proiecte experimentale
- portofoliu de învățare

În predarea fizicii, inteligența artificială poate deveni un aliat valoros dacă este utilizată responsabil. Activitățile propuse susțin înțelegerea profundă a legilor fizicii, dezvoltarea raționamentului și formarea unei atitudini etice față de tehnologie, pregătind elevii pentru învățarea autonomă și pentru evaluări corecte și relevante.

Particularizând și mai mult pentru tema Gruparea rezistoarelor la clasa a X-a am putea regăsi următoarele activități:

Activitatea 1 – Înțelegerea conceptuală a grupărilor de rezistoare

Scop: Diferențierea clară între gruparea serie și paralel

Descriere: Elevii solicită unui instrument IA explicații pentru: – gruparea rezistoarelor în serie – gruparea rezistoarelor în paralel

Sarcina elevului: – compară explicațiile IA cu schema din manual – identifică modul de distribuție a intensității curentului și a tensiunii – completează un tabel comparativ (serie vs. paralel) – formulează o concluzie personală

Regulă IA: explicațiile sunt reformulate, nu copiate

Activitatea 2 – Analiza critică a unei rezolvări generate de IA (rezistență echivalentă)

Scop: Corectitudinea aplicării relațiilor matematice

Descriere: Profesorul oferă elevilor o problemă de calcul al rezistenței echivalente, rezolvată cu ajutorul IA.

Sarcina elevului: – verifică dacă schema corespunde tipului de grupare – analizează formula utilizată pentru rezistența echivalentă – verifică unitățile de măsură – corectează eventualele erori și explică raționamentul

Competențe dezvoltate: – raționament electric – gândire critică – aplicarea corectă a formulelor

Activitatea 3 – Rezolvarea ghidată a problemelor cu sprijinul IA

Scop: Dezvoltarea autonomiei în rezolvare

Este permis: – explicarea cerinței problemei – reamintirea formulelor pentru Rech – verificarea ordinii de mărime

Nu este permis: – generarea completă a rezolvării – copierea pașilor de calcul

Sarcina elevului: – realizează schema circuitului – stabilește tipul de grupare – calculează rezistența echivalentă – justifică fiecare pas

Activitatea 4 – Gruparea mixtă a rezistoarelor

Scop: Dezvoltarea gândirii logice și secvențiale

Descriere: Elevii analizează un circuit cu grupare mixtă (serie + paralel).

Sarcina elevului: – identifică subgrupările – stabilește ordinea corectă de calcul – explică de ce a ales acea ordine – calculează rezistența echivalentă finală

Rolul IA: sprijin în verificarea logicii, nu în generarea soluției

Activitatea 5 – Aplicabilitate practică: De ce se folosesc circuite paralele acasă?

Scop: Conectarea fizicii cu viața reală

Descriere: Elevii folosesc IA pentru a documenta exemple de circuite electrice din locuințe.

Sarcina elevului: – explică de ce aparatele sunt conectate în paralel – identifică avantajele și riscurile – corelează explicația cu legile studiate

Activitatea 6 – Jurnal de reflecție

Scop: Conștientizarea modului de învățare

Întrebări orientative: – Ce tip de grupare mi se pare cel mai dificil? – Cum m-a ajutat IA să înțeleg schema? – Unde trebuie să fiu atent să nu copiez?

Sugestii de evaluare pentru această lecție

• probleme cu justificarea fiecărui pas • evaluare orală pe baza schemelor desenate • exerciții de identificare a tipului de grupare • mini-proiect: analiza unui circuit real

Prezentul material a fost realizat folosind un instrumente de inteligență artificială.

Bibliografie

Legislație și documente oficiale

- **Artificial Intelligence Act (Regulamentul (UE) 2024/1689)** — reglementare europeană privind inteligența artificială (2024).
- **European Commission – Ethical guidelines for educators on using AI** (orientări privind utilizarea etică a IA în educație).
- **Ministerul Educației și Cercetării (România)** – anunțuri privind ghidul pentru utilizarea IA în școli.

Studii și resurse educaționale

- Istrate, O., *Artificial Intelligence for Educators – Practical Guidelines*, Revista de Pedagogie Digitala (2025).
- UNESCO, *AI competency framework for teachers and students* (recomandări privind competențele AI în educație).
- Eurostat și rapoarte privind utilizarea IA în educație și competențe digitale în Europa.

CLASA PREGĂTITOARE – NOI PROVOCĂRI. REFLECȚII

Profesor învățământ primar Presecan Sabina Adriana,
Colegiul Național „David Prodan” Cugir

Se spune că în învățământ timpul nu se măsoară în ore, ci în priviri de copii și în eco-ul pașilor pe holurile școlii. Anul acesta, calendarul sufletului meu marchează o cifră rotundă: 30 de ani de când am părăsit cu emoție treptele Liceului Pedagogic „Sabin Drăgoi” din Deva, purtând în geantă o diplomă și în inimă un ideal.

Privind în urmă, realizez că drumul de la entuziasmul debutantului la echilibrul maturității didactice a fost o schimbare continuă. Astăzi, deși stăpânesc mai bine ca oricând instrumentele tactului pedagogic și am o rezervă de răbdare pe care anii au cizelat-o cu grijă, mă trezesc în fața unei noi oglinzi: aceeași și totuși alta..... CLASA PREGĂTITOARE !

Copilul de azi: Între ecrane și nevoia de îmbrățișare

Provocările personale actuale nu mai țin neapărat de didactică, ci de arhitectura emoțională a micuților. Copiii care trec astăzi pragul clasei pregătitoare sunt diferiți. Sunt minți scilipitoare, „nativi digitali” care procesează informația cu o viteză uluitoare, însă, paradoxal, par mai fragili emoțional ca oricând.

Setea de confirmare: Observ o nevoie acută de aprecieri permanente. „E bine, doamna?”, „Vă place ce am făcut?” „ Eu sunt printre preferații tăi ?” – sunt întrebări care mă surprind pe moment, trec dar răsună ca un refren. Pentru ei, feedback-ul nu este doar o notă, ci o formă de validare a propriei existențe.

Atenția și afectivitatea: În spatele dorinței de a obține un „Bravo!” se ascunde o nevoie imensă de atenție personalizată. Într-o lume tot mai grăbită, clasa devine pentru ei un port sigur, unde caută nu doar litere și cifre, ci și o privire caldă care să le spună că sunt văzuți și înțeleși.

Triumful Educațional: Școală – Elev – Părinte

O altă provocare majoră a acestor ani vine din exteriorul băncii: relația cu părinții. Dacă acum trei decenii parteneriatul cu familia se baza pe o încredere implicită în autoritatea dascălului, astăzi asistăm la o schimbare de paradigmă.

Părinții *par* din ce în ce mai curioși referitor la tot ce se întâmplă cu copiii lor, poate mult spus - *pretențioși*, informați (uneori din surse contradictorii) și dornici de rezultate imediate. Când spun că părinții sunt tot mai „*pretențioși*”, nu o spun ca pe o critică, ci ca pe o observație a priorităților lor: ei sunt, firesc, mult mai atenți la nevoile personale și individuale ale propriului copil decât la nevoile generale ale grupului sau ale instituției școlare. Provocarea mea, ca dascăl cu experiență, este să transform această „*pretenție*” în colaborare, să le explic, cu tact și empatie, că formarea unui caracter este un proces lent, un „slow food” educațional. Misiunea mea este să îi ajut să înțeleagă că ritmul fiecărui copil este unic și că, înainte de performanța academică, trebuie să construim reziliența emoțională.

Tactul pedagogic – ancora mea

Deși contextul s-a schimbat radical, un lucru a rămas neschimbat: esența vocației. Anii scurși de la absolvirea liceului pedagogic mi-au oferit „superputerea” de a nu mă lăsa descurajată de zgomotul vremurilor.

„Educația nu este pregătirea pentru viață; educația este viața însăși.” – John Dewey

Astăzi, tactul pedagogic înseamnă să știu când să fiu fermă și când să fiu „*mami*” (cum auzeam – nu de puține ori - la începutul clasei pregătitoare), când să predau alfabetul și când să ascult o poveste „*spusă*” de Puffy - un animaluț de pluș. Clasa pregătitoare rămâne marea mea provocare, dar și cea mai mare bucurie, pentru că mă menține conectată la puritatea începutului.

Privesc spre trecut cu recunoștință, cu crezul ferm că 30 de ani nu sunt un final de drum, ci un fundament solid pe care continui să construiesc, cu zâmbetul pe buze, viitorul micilor mei învățăcei.

Amintiri Gânduri pentru viitor

PROIECT „ȘCOALA VERDE – ATITUDINI PENTRU VIITOR”

Prof. învă. primar Stan Iuliana Georgeta, Liceul „Horea, Cloșca și Crișan” Abrud

Tipul activității principale din cadrul proiectului: Activitate de educație ecologică

Domeniul în care se încadrează proiectul: Mediu și dezvoltare durabilă

Locul și perioada de desfășurare a activității principale: Liceul „Horea, Cloșca și Crișan” Abrud și spații din comunitate/ octombrie – martie

Coordonator:

REZUMATUL PROIECTULUI

a. Număr de elevi și cadre didactice implicate: 15 elevi și un cadru didactic

b. Beneficiari direcți: elevii și cadrele didactice implicate; beneficiari indirecti: părinți, comunitatea locală și ONG-uri partenere

c. Activități propuse: - Campania „Eco-Școala Mea” (octombrie – decembrie) - „Voluntar pentru comunitatea mea” (decembrie – ianuarie) - „Turul Meseriilor Verzi” (februarie – martie)

d. Descrierea activității principale: „Eco-Școala Mea” este o campanie care implică acțiuni concrete de ecologizare, reciclare creativă, plantări și promovarea unui comportament ecologic în rândul elevilor și al comunității.

e. Impact estimat: dezvoltarea unei atitudini ecologice active în rândul elevilor, conștientizarea importanței protejării mediului, implicarea comunității în activități de voluntariat și educație durabilă.

PREZENTAREA PROIECTULUI

Argument justificare, context: Problemele de mediu afectează comunitatea locală, iar elevii trebuie formați pentru a deveni cetățeni responsabili. Proiectul răspunde nevoii de educație ecologică practică și implicare activă.

Scopul proiectului: Formarea unei atitudini responsabile față de mediu și promovarea implicării active a elevilor în comunitate.

Obiective specifice:

- Implicarea elevilor în activități ecologice concrete;
- Dezvoltarea spiritului civic prin voluntariat;
- Informarea privind meserii verzi și sustenabile.

Grupul țintă: Elevii clasei a II-a A

Descrierea activităților:**1. Titlul activității: Eco-Școala Mea**

a. **Perioada:** octombrie – decembrie

b. **Locul desfășurării:** spațiile școlii, curtea, zonele verzi din comunitate

c. **Participanți:** elevi, cadre didactice, părinți, ONG-uri

d. **Descriere:** Se vor organiza acțiuni de ecologizare, ateliere de reciclare creativă, plantări și expoziții de afișe cu mesaje ecologice.

2. Titlul activității: Voluntar pentru comunitatea mea

a. **Perioada:** decembrie – ianuarie

b. **Locul desfășurării:** cămine sociale, biblioteci, parcuri

c. **Participanți:** elevi, cadre didactice, reprezentanți ai ONG-urilor

d. **Descriere:** Elevii vor desfășura activități de ajutorare (colecte, curățenie, donații) în comunitate, promovând voluntariatul.

3. Titlul activității: Turul Meseriilor Verzi

a. **Perioada:** februarie – martie

b. **Locul desfășurării:** vizite la firme ecologice, instituții locale

c. **Participanți:** elevi, cadre didactice, specialiști din comunitate

d. **Descriere:** Elevii vor descoperi profesii verzi și sustenabile prin prezentări interactive și vizite la locul de muncă.

Rezultate așteptate:

- Calitative: schimbarea atitudinii față de mediu, creșterea empatiei și responsabilității;
- Cantitative: o campanie de educație ecologică desfășurată, minim 2 saci de deșeuri colectate, 3 arbori plantați, peste 5 persoane implicate direct și indirect.

Modalități de monitorizare și evaluare:

- Fotografii și rapoarte;
- Feedback de la participanți și comunitate;

Continuitate: Proiectul va fi extins anual și corelat cu Săptămâna Verde. Parteneriatele cu ONG-urile se vor consolida pentru edițiile viitoare.

Riscuri și plan de răspuns:

- Vreme nefavorabilă – activitățile se vor reloca indoor sau reprograma;
- Lipsa implicării – se vor stimula elevii prin concursuri și recompense simbolice;
- Resurse materiale insuficiente – se vor atrage sponsori locali și resurse reciclate.

Promovare:

- Anunțuri și afișe la aviziere;
- Postări periodice pe pagina de Facebook a școlii sau pe pagina personală;
- Parteneriate media cu ONG-uri sau autorități locale.

ROLUL LECTURII ÎN CICLUL PRIMAR ÎN FORMAREA CITITULUI CONȘTIENT, CURSIV, EXPRESIV STUDIU DE SPECIALITATE

Prof. inv. primar Alecușan Elena Gabriela, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj

Lectura reprezintă una dintre competențele fundamentale formate în ciclul primar, având un rol esențial în dezvoltarea intelectuală, emoțională și socială a elevilor. În primii ani de școală, procesul de formare a cititului depășește simpla decodare a semnelor grafice, vizând dezvoltarea unui citit conștient, cursiv și expresiv. Aceste dimensiuni contribuie la înțelegerea mesajului scris, la dezvoltarea gândirii critice și la cultivarea interesului pentru lectură.

Studiul de față își propune să evidențieze importanța lecturii în ciclul primar, rolul acesteia în dezvoltarea competențelor de citire și modalitățile didactice prin care cadrul didactic poate sprijini formarea cititorului activ.

1. Particularități ale cititului în ciclul primar

În ciclul primar, cititul parcurge mai multe etape:

- **Etapa prealfabetară** – copilul recunoaște imagini, simboluri și manifestă interes pentru carte;
- **Etapa alfabetară** – are loc învățarea corespondenței grafem–fonem și decodarea cuvintelor;
- **Etapa consolidării citirii** – citirea devine treptat corectă, cursivă și orientată spre sens;
- **Etapa citirii conștiente și expresive** – elevul înțelege mesajul textului, interpretează și citește cu intonație adecvată.

Dezvoltarea cititului este influențată de nivelul de limbaj al copilului, de mediul familial, de experiențele anterioare cu cartea și de strategiile didactice utilizate la clasă.

2. Cititul conștient

Cititul conștient presupune înțelegerea sensului cuvintelor, propozițiilor și textului în ansamblu. Elevul reușește să răspundă la întrebări, să redea ideile principale și să stabilească legături logice între informații.

Modalități de formare a cititului conștient: conversația euristică pe baza textului, formularea de întrebări înainte, în timpul și după lectură, realizarea hărților conceptuale, povestirea și repovestirea textului, dramatizarea fragmentelor narative.

Aceste activități stimulează gândirea, atenția și memoria, contribuind la formarea unei lecturi orientate spre sens.

3. Cititul cursiv

Cititul cursiv se caracterizează prin ritm adecvat, fluentă și reducerea ezitărilor. Automatizarea decodării permite elevului să se concentreze asupra înțelegerii textului.

Strategii didactice

- citirea repetată a textelor scurte;
- citirea în ștafetă sau pe roluri;
- exerciții de ritm și respirație;
- utilizarea textelor adaptate nivelului de vârstă;
- monitorizarea progresului prin fișe de lectură.

Fluența citirii este strâns legată de exercițiul constant și de feedbackul pozitiv oferit de cadrul didactic.

4. Cititul expresiv

Cititul expresiv implică folosirea corectă a intonației, accentului, pauzelor și a ritmului, în concordanță cu semnificația textului. Prin expresivitate, lectura devine o experiență afectivă și estetică.

Activități recomandate: citirea model realizată de profesor, audierea unor înregistrări cu lecturi expresive, lectura dialogată și pe roluri, recitarea poeziilor, dramatizări și jocuri de rol.

Aceste activități contribuie la dezvoltarea sensibilității artistice și a încrederii în sine.

5. Rolul cadrului didactic în formarea competenței de citire

Învățătorul are un rol determinant în stimularea interesului pentru lectură și în formarea deprinderilor corecte de citire. El creează situații de învățare variate, selectează texte atractive și oferă sprijin diferențiat elevilor.

Direcții de acțiune

- amenajarea unui colț de lectură în clasă;
- organizarea momentelor zilnice de lectură;
- colaborarea cu familia;
- utilizarea metodelor interactive;
- încurajarea lecturii suplimentare.

Un climat afectiv pozitiv favorizează progresul elevilor și dezvoltarea motivației pentru lectură.

6. Impactul lecturii asupra dezvoltării elevului

Lectura contribuie la: îmbogățirea vocabularului, dezvoltarea imaginației și creativității, formarea empatiei, dezvoltarea gândirii critice, obținerea performanțelor școlare în toate disciplinele.

Prin contactul constant cu textul scris, elevul își construiește treptat identitatea de cititor.

7. Cercetare aplicată la clasa a III-a

7.1. Scopul și obiectivele cercetării

Cercetarea aplicată a urmărit evidențierea modului în care activitățile de lectură influențează formarea cititului conștient, cursiv și expresiv la elevii clasei a III-a.

Obiective specifice:

- identificarea nivelului de interes pentru lectură al elevilor;
- evaluarea fluentei și expresivității citirii;
- stabilirea relației dintre frecvența lecturii și înțelegerea textului;
- formularea unor direcții de optimizare a activității didactice.

7.2. Metodologia cercetării

- **Eșantion:** 25 de elevi din clasa a III-a;
- **Metode și instrumente:** observația sistematică, proba de citire, chestionar aplicat elevilor, analiza produselor activității;

- **Perioada desfășurării:** un semestru școlar;
- **Indicatori urmăriți:** corectitudinea citirii, fluența, expresivitatea, capacitatea de înțelegere a textului, atitudinea față de lectură.

7.3. Chestionar pentru elevi

1. Ți place să citești?

- Da / Uneori / Nu

2. Cât de des citești în afara orelor de curs?

- Zilnic / De câteva ori pe săptămână / Rar

3. Ce tip de texte preferi?

- Povești / Poezii / Benzi desenate / Texte informative

4. Înțelegi ușor ceea ce citești?

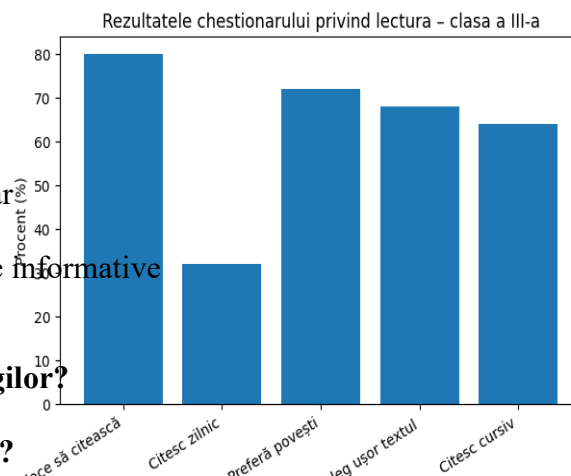
- Întotdeauna / Uneori / Greu

5. Ți place să citești cu voce tare în fața colegilor?

- Da / Uneori / Nu

6. Ce te ajută cel mai mult să înțelegi un text?

- Explicațiile învățătorului / Discuțiile cu colegii / Imaginile / Recitirea textului

7.4. Rezultatele cercetării

Analiza răspunsurilor a evidențiat următoarele aspecte:

- majoritatea elevilor declară că le place să citească;
- frecvența lecturii este predominant săptămânală, mai puțin zilnică;
- preferința principală se îndreaptă spre texte narative (povești);
- cei mai mulți elevi afirmă că înțeleg textul citit, însă un procent redus întâmpină dificultăți;
- lectura cu voce tare provoacă emoții pentru o parte dintre elevi;
- sprijinul profesorului și recitirea textului sunt percepute ca factori esențiali ai înțelegerii.

În urma probei de citire:

- aproximativ două treimi dintre elevi manifestă citire cursivă;
- o parte dintre elevi citește corect, dar lent;
- un număr redus prezintă dificultăți de decodare și expresivitate.

7.5. Interpretarea rezultatelor

Datele obținute confirmă rolul decisiv al exercițiului sistematic de lectură în dezvoltarea fluentei și înțelegerii. Elevii care citește mai frecvent demonstrează o citire mai cursivă și o mai bună capacitate de interpretare a textului.

Emoțiile asociate citirii cu voce tare indică necesitatea unui climat educațional securizant și a utilizării metodelor interactive (lectura pe roluri, citirea în grup, dramatizarea).

Dificultățile identificate la un număr redus de elevi subliniază importanța intervenției diferențiate și a colaborării cu familia.

7.6. Propuneri de ameliorare

- introducerea momentului zilnic de lectură de plăcere;
- utilizarea textelor variate și atractive;
- organizarea atelierelor de lectură expresivă;
- monitorizarea progresului individual;
- implicarea părinților în susținerea lecturii acasă.

Concluzii

Rolul lecturii în ciclul primar este fundamental pentru formarea cititului conștient, cursiv și expresiv. Activitățile didactice variate, adaptate particularităților de vârstă, sprijină dezvoltarea competențelor de citire și cultivă plăcerea pentru lectură.

Investiția educațională în formarea cititorului încă din primii ani de școală determină succesul școlar ulterior și integrarea eficientă în societatea bazată pe cunoaștere.

Bibliografie:

- Cucos, Constantin – *Pedagogie*, Iași: Editura Polirom, 2014;
- Ionescu, Miron; Radu, Ion – *Didactica modernă*, București: Editura Dacia, 2001;

- Pamfil, Alina – *Limba și literatura română în școala primară. Perspective didactice*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2016.

STUDIU DE SPECIALITATE PRIVIND DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE REZILIENȚĂ LA ȘCOLARUL MIC

Prof. învă. primar Bocșa Aurelia-Georgeta, Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa

Reziliența este considerată una dintre competențele socio-emoționale esențiale pentru adaptarea copilului la cerințele școlare și sociale. În literatura de specialitate, reziliența este definită ca abilitatea individului de a face față adversităților, de a se adapta pozitiv și de a-și continua dezvoltarea în ciuda dificultăților întâmpinate. La școlarul mic (6–10 ani), dezvoltarea rezilienței are un rol fundamental în formarea personalității, în prevenirea eșecului școlar și în susținerea stării de bine emoționale. Conceptul de reziliență a fost analizat din perspective multiple – psihologică, educațională și socială. Studiile arată că reziliența nu este un atribut înnăscut, ci o competență care poate fi formată și dezvoltată prin experiențe educaționale pozitive, relații de atașament securizante și strategii de învățare adaptative. În mediul școlar, cadrul didactic are un rol determinant în facilitarea dezvoltării acestei competențe prin activități sistematice și prin climatul educațional creat.

În general, reziliența crescută este un factor protector în fața experiențelor stresante. Expunerea la factori stresanți multipli crește vulnerabilitatea spre anumite probleme sociale și emoționale. Măsura în care copiii expuși la situații stresante dezvoltă strategii de adaptare eficiente, este dată de suportul, atenția și empatia și timpul petrecut de adulții relevanți cu aceștia. Cu cât calitatea interacțiunii dintre adult și copil este mai pozitivă și orientată spre nevoile acestuia, cu atât vor dezvolta abilități reziliente.

Școlarul mic se află într-o etapă de dezvoltare caracterizată prin intensitate emoțională, nevoia de validare din partea adultului și dorința de apartenență la grup. Capacitatea de autoreglare emoțională este în formare, iar experiențele de succes sau eșec au un impact major asupra imaginii de sine. În acest context, activitățile educaționale orientate spre dezvoltarea rezilienței trebuie să fie concrete, ludice și adaptate nivelului de înțelegere al copilului.

În cadrul procesului educațional, pot fi identificate competențe de reziliență cum sunt: recunoașterea și gestionarea emoțiilor; autoreglarea comportamentului; gândirea pozitivă și optimismul; capacitatea de rezolvare a problemelor; relaționarea pozitivă și solicitarea sprijinului social; perseverența și toleranța la frustrare.

La școală se pot desfășura numeroase activități educaționale pentru dezvoltarea rezilienței la școlarul mic și voi continua cu câteva exemple:

„Jurnalul emoțiilor” este o activitate prin care se urmărește dezvoltarea conștientizării emoționale.

Fiecare elev primește un caiet special în care, zilnic sau săptămânal, desenează sau notează emoția dominantă trăită la școală. Cadrul didactic discută periodic cu elevii despre situațiile care au generat emoțiile respective și despre modalități adecvate de gestionare. Activitatea contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale și la reducerea comportamentelor impulsive. Eu am observat că merge cel mai bine la clasele a III-a și a IV-a.

Un alt exemplu ar fi activitatea **„Planul meu de rezolvare a problemelor”**, activitate ce urmărește dezvoltarea capacității de adaptare și luare a deciziilor. Învățătorul prezintă situații-problemă întâlnite frecvent în viața școlară (conflict cu un coleg, dificultăți la o sarcină). Elevii lucrează individual sau în grupuri mici pentru a identifica soluții posibile și consecințele acestora. Copiii învață să analizeze situațiile dificile și să aleagă comportamente adaptative.

Ar mai fi apoi „Greșeala – pas spre reușită”.

Se urmărește dezvoltarea toleranței la frustrare și a perseverenței. Elevii sunt încurajați să povestească situații în care au greșit și ce au învățat din acea experiență. Învățătorul evidențiază rolul greșelii în procesul de învățare. Se reduce teama de eșec și se consolidează încrederea în sine.

Activitatea **„Cercul sprijinului”** poate fi folosită cu succes pentru dezvoltarea relaționării pozitive și a empatiei. Elevii sunt așezați în cerc și discută despre situații în care au avut nevoie de ajutor. Se subliniază importanța sprijinului colegial și a comunicării asertive.

Activitatea contribuie la crearea unui climat educațional sigur și suportiv.

Ceea ce doresc să subliniez este că am folosit numeroase astfel de activități pe parcursul unui an școlar, cele de mai sus fiind doar câteva dintre acestea. Le-am folosit nu doar la orele de educație civică, ci și în alte momente ale zilei, cum ar fi întâlnirea de dimineață sau finalul orelor de curs, în funcție de ceea ce s-a întâmplat pe parcursul unei zile, de problemele întâmpinate și am observat o îmbunătățire a unor comportamente ale elevilor, în special a unor comportamente ale unor copii cu anumite probleme de comportament care se datorau fie faptului că erau prea „alintăți” de acasă, sau aveau probleme fiind din familii în care aveau loc conflicte, etc. Dacă ne unim efortul cu cel al consilierului școlar și cu o comunicare cât mai eficientă cu familiile copiilor, cred că șansele de reușită sunt mai mari, important este să vrem să ne implicăm, să nu rămânem la stadiul de simpli observatori.

În concluzie, dezvoltarea competențelor de reziliență la școlarul mic reprezintă un demers educațional esențial, cu efecte pe termen lung asupra adaptării școlare și sociale. Integrarea sistematică a activităților de educație socio-emoțională în activitatea didactică favorizează formarea unor elevi autonomi, echilibrați emoțional și capabili să facă față provocărilor educaționale.

Bibliografie:

- 1.Cosmovici, A., Iacob, L. (coord.),1999, Psihologie școlară, Iași, Ed. Polirom.
- 2.Jinga, I., Istrate, E., 2010, Manual de pedagogie, București, Editura All.
- 3.Cucoș, C., 2014, Pedagogie, Iași, Ed. Polirom.
- 4.Golu, P. , 2015, Psihologia copilului, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- 5.Oprea, C. L., 2016, Strategii didactice interactive, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- 6.Niță, Z. D., Radu M., Purcia V., Neagoe A., Chendea C., Cătinean I. A., Mihai P., 2021,
- 7.Dezvoltare personală pentru copii și adolescenți (suport de curs), București, Ed. Catharsis

INTEGRAREA TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

*Profesor educație timpurie, Buta Ligia- Școala Gimnazială Ciuruleasa /
G.P.N Buninginea*

Societatea contemporană este profund influențată de evoluția rapidă a tehnologiei, iar sistemul educațional nu poate rămâne în afara acestui proces. În educația timpurie, tehnologia nu trebuie privită ca un scop în sine, ci ca un instrument complementar care susține metodele tradiționale de predare-învățare.

Într-o lume tot mai conectată, tehnologia a devenit esențială pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor. Utilizate corect și adaptate particularităților de vârstă, aplicațiile tehnologice pot sprijini dezvoltarea cognitivă, socio-emoțională și motrică a copiilor preșcolari. Totuși acest proces trebuie realizat echilibrat, adaptat nevoilor copiilor cu un scop bine definit.

Aplicațiile tehnologice destinate copiilor de vârstă preșcolară sunt concepute sub formă de jocuri educative, activități interactive și resurse multimedia. Acestea pot fi utilizate pentru familiarizarea copiilor cu noțiuni elementare (litere, cifre, forme, culori), dezvoltarea limbajului și a comunicării, stimularea gândirii logice și a atenției. Acestea sprijină învățarea activă, centrată pe copil, și facilitează accesul la conținuturi adaptate nivelului de dezvoltare.

Preșcolarii sunt la o etapă importantă a dezvoltării cognitive, iar tehnologia poate contribui la stimularea curiozității lor naturale. Jocurile interactive, poveștile animate sau aplicațiile educative ajută copiii să învețe prin joacă și îi familiarizează totodată și cu noțiuni de bază legate de tehnologie.

Integrarea tehnologiei în activitățile educative aduce beneficii precum creșterea motivației pentru învățare, învățarea personalizată, dezvoltarea competențelor digitale de bază, stimularea colaborării și sprijinirea copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Educatorul are rolul de a selecta aplicațiile adecvate, de a integra tehnologia în activități didactice bine structurate, de a monitoriza permanent a progresul copiilor și de a menține echilibrul între activitățile digitale și cele tradiționale.

Consider că educația digitală poate fi un prieten în procesul de învățare pentru că poate fi folosită ca resursă educațională, dar și că tehnologia trebuie să completeze, nu să înlocuiască activitățile clasice.

În cadrul activităților de predare la grădiniță, am integrat diverse aplicații tehnologice pentru a sprijini procesul de învățare. De exemplu, PowerPoint, Wordwall și Voki.

PowerPoint a reprezentat un instrument eficient în prezentarea temelor săptămânale, sprijinind înțelegerea conținuturilor printr-o abordare vizuală și interactivă. Prezentările realizate au oferit copiilor posibilitatea de a explora diverse subiecte prin imagini sugestive, culori atractive și animații adaptate nivelului lor de dezvoltare. De asemenea, acest instrument a fost utilizat pentru ilustrarea unor povești cunoscute, contribuind la captarea interesului copiilor și la stimularea curiozității. Astfel, imagini din povești precum „Scufița Roșie” sau „Căsuța din oală” au fost prezentate gradual, oferind un suport vizual care a facilitat înțelegerea firului narativ, recunoașterea personajelor și dezvoltarea imaginației.

Platforma Wordwall a fost utilizată ca instrument de oferire a feedback-ului și de consolidare a noțiunilor abordate în etapa de dirijare a învățării. Aceasta a permis realizarea unor activități interactive sub formă de jocuri educative, precum chestionare, concursuri sau roata aleatorie, adaptate particularităților de vârstă ale copiilor preșcolari. Prin intermediul jocurilor de tip chestionar, copiii au fost implicați în activități de recunoaștere a imaginilor, asociere de concept și formulare de răspunsuri la întrebări. Utilizarea roții aleatorii a introdus un element ludic de surpriză, contribuind la creșterea nivelului de interes, a entuziasmului și a implicării active în activitate.

Aplicația Voki a fost utilizată în activitățile desfășurate la grădiniță ca instrument de captare a atenției și de stimulare a interesului pentru învățare. Prin intermediul acesteia au fost create personaje animate, integrate în demersul educațional, care au contribuit la creșterea gradului de interactivitate și la dinamizarea procesului instructiv-educativ. De exemplu, personajul „Zâna Iarnă” le-a transmis preșcolarilor un mesaj introductiv, solicitându-le să creeze fulgi de zăpadă pentru a o ajuta. Copiii au fost implicați activ în realizarea sarcinii, confecționând fulgi din materiale simple și accesibile, activitate care a favorizat dezvoltarea creativității, a motricității fine și a cooperării. Participarea la rezolvarea situației propuse a generat trăiri pozitive, copiii manifestând bucurie și satisfacție față de contribuția lor la îndeplinirea cerinței formulate de personaj.

Utilizarea aplicațiilor PowerPoint, Wordwall și Voki în procesul educațional de la grădiniță a demonstrat cum tehnologia poate fi integrată în mod creativ și eficient pentru a sprijini dezvoltarea copiilor și pentru a îmbogăți actul educațional.

Bibliografie:

1. **Ministerul Educației** (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. București.
2. **Ministerul Educației Naționale** (2017). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București.
3. Păun, E. (2017). *Pedagogia copilului preșcolar*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Stanciu, M. (2015). *Didactica educației timpurii*. București: Editura Universitară.

„A TYPICAL DAY IN THE LIFE OF...” – ACTIVITATE BAZATĂ PE TEATRU PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Prof. Ciolan Lenuța, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj

Predarea limbii engleze la gimnaziu presupune nu doar transmiterea de cunoștințe lingvistice, ci și crearea unor contexte autentice în care elevii sunt stimulați să comunice. Mulți elevi se confruntă cu inhibiții, teama de greșeală sau lipsa motivației, mai ales în activitățile de comunicare orală și de aceea activitățile bazate pe teatru, cu elemente de dramatizare și pantomimă oferă o alternativă eficientă și atractivă, transformând ora de limba engleză într-un spațiu de explorare, joc și expresivitate.

Activitatea *”A Typical Day in the Life of...”* este un exemplu de metodă eficientă ce îmbină desenul, povestirea, mima și lucrul colaborativ, facilitând dezvoltarea competențelor lingvistice și sociale într-un mod natural și plăcut.

Obiectivele activității

Prin desfășurarea acestei activități, elevii își dezvoltă capacitatea de a:

- crea și prezenta o scurtă dramatizare mimată;
- utiliza limba engleză pentru a reconstrui și interpreta povești;
- exersa o structură gramaticală (ex. Present Simple)
- produce și exersa limbajul pentru a descrie situații concrete;
- colabora eficient în cadrul unui grup;
- observa, interpreta și descrie munca colegilor.

Activitățile *drama-based* reduc barierele afective și lingvistice, oferind elevilor posibilitatea de a experimenta limba engleză într-un context plăcut și antrenant. Integrarea dramatizării:

- activează toate cele patru competențe lingvistice (reading, writing, speaking, listening);
- contribuie la îmbogățirea vocabularului și la fixarea structurilor gramaticale;
- stimulează creativitatea și gândirea critică;
- dezvoltă competențe transversale precum empatia, cooperarea și asumarea rolurilor.

Un aspect esențial este faptul că elevii devin actori ai propriei învățări, iar rolul profesorului se transformă din furnizor de informații în facilitator al experienței educaționale.

Descrierea activității: *A Typical Day in the Life of...*

Activitatea presupune construirea unei succesiuni de scene care ilustrează o zi din viața unui personaj. Acesta poate fi o persoană celebră, un personaj imaginar sau un individ obișnuit, apropiat de universul elevilor.

Materiale necesare

- instrumente de scris;
- foi albe sau fișe tip storyboard/planșe cu imagini;
- un șablon de planșă cu 4–8 cadrane

Etapele activității

Etapa 1 – Activitate individuală

Elevii sunt invitați să se gândească la o zi memorabilă din viața lor (sau a unui personaj): o zi fericită, amuzantă, emoționantă sau surprinzătoare. Profesorul subliniază importanța alegerii unei povești pe care elevii se simt confortabil să o împărtășească. Aceștia identifică între patru și opt momente-cheie ale zilei respective.

Etapa 2 – Crearea planșelor narrative

Elevii reprezintă vizual succesiunea evenimentelor prin desene simple, fără a folosi cuvinte. Accentul cade pe claritatea ideilor, nu pe calitatea artistică. Profesorul poate realiza un exemplu rapid în fața clasei pentru a încuraja spontaneitatea și a reduce teama de a greși.

Etapa 3 – Interpretarea în grup

Planșele narrative sunt prezentate în grupuri mici. Elevul care a realizat desenul nu oferă explicații

inițial; ceilalți membri încearcă să descifreze povestea exclusiv pe baza imaginilor. Abia după formularea unor ipoteze, autorul confirmă sau corectează interpretările. În final, grupul redactează scurte descrieri, în limba engleză, ale fiecărei scene, consolidând legătura dintre imagine și limbajul scris.

Etapa 4 – Dramatizarea

Fiecare grup alege o poveste pe care o va transpune într-o pantomimă. Dacă povestea include puține personaje, unii elevi pot interpreta obiecte sau elemente de decor, ceea ce adaugă un plus de creativitate și umor. Elevul a cărui poveste este dramatizată poate prelua rolul de „regizor”, coordonând mișcările și organizarea scenică. Profesorul insistă asupra repetițiilor și asupra clarității gesturilor.

Etapa 5 – Prezentarea și reconstruirea poveștii

După fiecare joc de rol, elevii din public reconstruiesc povestea în limba engleză, descriind în detaliu acțiunile observate. Această etapă dezvoltă fluența și capacitatea de exprimare coerentă.

Etapa 6 – Turul galeriei

Planșele sunt expuse în clasă, iar elevii participă la un tur al galeriei, analizând și apreciind activitatea colegilor. O variantă interesantă este ascunderea descrierilor scrise pentru a stimula din nou interpretarea vizuală.

Evaluare și activități suplimentare

Activitatea poate fi utilizată ca formă de evaluare alternativă, profesorul observând:

- fluența și acuratețea limbajului;
- gradul de implicare;
- capacitatea de colaborare.

Ca extensie, elevii pot transforma povestea dramatizată într-un text narativ complet, un jurnal sau chiar un dialog, consolidând legătura dintre comunicarea orală și cea scrisă.

A Typical Day in the Life of... este o activitate complexă, care integrează desenul, comunicarea orală, scrierea și dramatizarea într-un demers coerent și motivant. Prin această abordare, elevii nu doar învață limba engleză, ci o folosesc în mod autentic, explorându-și creativitatea și experiențele personale. Activitatea demonstrează că dramatizarea poate deveni un instrument pedagogic valoros în predarea limbilor străine la gimnaziu.

Referințe metodice

1. Maley, A., & Duff, A. (2005). *Drama Techniques in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Holden, S. (2000). *Drama in Language Teaching*. London: Longman.

EDUCAȚIA FIZICĂ, FACTOR ESENȚIAL AL DEZVOLTĂRII FIZICE ARMONIOASE

Prof. Florea Stoica Daniela Auruța ,Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva

Educația fizică și sportul reprezintă domenii fundamentale în procesul de formare și dezvoltare a fiecărui individ. Încă din copilărie, activitatea motrică influențează atât creșterea organismului, cât și starea de sănătate și echilibrul psihic. Una dintre principalele finalități ale educației fizice este dezvoltarea fizică armonioasă, adică acea formă de dezvoltare care asigură echilibrul între înălțime, greutate, forță, mobilitate și sănătate generală.

Dezvoltarea fizică armonioasă nu se referă doar la aspectul estetic al corpului, ci și la funcționarea optimă al organelor și sistemelor organismului. Ea presupune un echilibru între efortul fizic, alimentație și odihnă. Astfel, educația fizică nu trebuie privită ca o simplă activitate recreativă, ci ca o condiție necesară pentru menținerea sănătății.

Prin dezvoltare fizică armonioasă se înțelege procesul de creștere și formare a corpului uman în condițiile de echilibru. Aceasta implică o dezvoltare proporțională a segmentelor corporale, o corelare optimă între înălțime și greutate, precum și dezvoltarea calităților motrice fundamentale: viteza, îndemânarea, rezistența, forța și mobilitatea. În plus, dezvoltarea armonioasă presupune o postură corectă și prevenirea defectelor fizice cum ar fi scolioza, cifoza sau lordoza.

Un individ cu o dezvoltare fizică armonioasă este capabil să-și desfășoare activitățile zilnice fără oboseală excesivă, având o capacitate crescută de adaptare la efort și o rezistență sporită la factorii nocivi ai mediului.

Dezvoltarea fizică armonioasă este influențată de următorii factori:

1. Exercițiul fizic - mișcarea este factorul principal al dezvoltării armonioase. Activitatea fizică regulată contribuie la întărirea sistemului osos și muscular, stimulează buna funcționare al aparatului cardiovascular și respirator, și previne obezitatea. Exercițiile fizice corect executate ajută la corectarea posturii și la dezvoltarea unei siluete echilibrate.
2. Alimentația - o dietă echilibrată este vitală pentru creșterea armonioasă. Proteinele ajută la dezvoltarea musculară, glucidele oferă energie, lipidele contribuie la funcționarea corectă a organismului, iar vitaminele și mineralele mențin sănătatea. O alimentație dezechilibrată poate duce la obezitate sau carențe de creștere.
3. Odihna și somnul – refacerea organismului după efort este posibilă prin odihnă. Somnul de 8-9 ore pe noapte este esențial pentru copii și adolescenți, întrucât favorizează secreția hormonilor de creștere și refacerea țesuturilor. Lipsa somnului duce la oboseală cronică și scăderea randamentului școlar.
4. Mediul - aerul curat, expunerea moderată la soare și condițiile igienice favorizează dezvoltarea sănătoasă. Poluarea, fumatul pasiv sau sedentarismul pot influența negativ creșterea.
5. Psihologic și social – climatul familial echilibrat și susținerea celor din jur stimulează dezvoltarea sănătoasă. Copiii care fac sport dobândesc mai multă încredere în sine și își formează deprinderi utile pentru viață, precum disciplina și perseverența.

Educația fizică are ca scop dezvoltarea fizică armonioasă prin exerciții variate, adaptate vârstei și nivelului elevilor. Sportul contribuie la întărirea sănătății și la cultivarea unor valori morale importante precum spiritul de echipă, respectul și fair-play-ul. Prin participarea la activități sportive, elevii învață să coopereze, să respecte reguli și să-și depășească limitele.

Sportul practicat în mod constant contribuie la prevenirea bolilor, la reducerea stresului și la îmbunătățirea funcțiilor cognitive. Elevii activi fizic au un randament mai bun la învățătură, o memorie mai dezvoltată și o capacitate mai mare de concentrare.

Exemple de activități pentru dezvoltarea armonioasă:

- Atletismul – prin alergări de viteză, rezistență, sărituri și aruncări dezvoltă calități motrice fundamentale precum viteza și forța.
- Gimnastica – are un rol deosebit în formarea posturii corecte și a coordonării mișcărilor.
- Înotul – este considerat sportul complet deoarece solicită toate grupele musculare, contribuind la o bună dezvoltare a aparatului respirator.
- Sporturile de echipă – cum ar fi fotbalul, handbalul sau baschetul, dezvoltă rezistența, atenția distributivă și spiritul de cooperare.
- Activitățile recreative – drumețiile, ciclismul și jocurile în aer liber sunt importante atât pentru relaxarea cât și pentru sănătatea generală.

În concluzie dezvoltarea fizică armonioasă este un proces de durată influențat de factorii mai sus menționați. Educația fizică și sportul contribuie esențial la menținerea sănătății și la formarea unui caracter echilibrat. Un corp sănătos și armonios reflectă nu doar o bună condiție fizică ci și disciplină, perseverență și respect față de sine. De aceea, fiecare individ trebuie să-și propună ca obiectiv practicarea regulată a exercițiilor fizice și adoptarea unui stil de viață sănătos.

Bibliografie:

- 1.Dragnea, A.(2002) – Teoria educației fizice și sportului. Editura Didactică și Pedagogică, București.
- 2.Epuran, M.(2010) – Psihologia sportului, Editura FEST, București.
- 3.Mogoș, A.(1999) – Bazele teoretice ale educației fizice și sportului, Editura Universității din Oradea.
- 4.Nicu, A.(2002) – Enciclopedia educației fizice și sportului, Editura Aramis, București.
- 5.Organizația Mondială a Sănătății (OMS).(2020) – Physical Activity Guidelines, Geneva.

EVALUAREA FORMATIVĂ-IMPACT REGLATOR LA CLASELE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR

Prof. înv. primar Maniu Valeria Angela, Școala Gimnazială Gârbova

Evaluarea formativă- definiție

Definiții DEX

Evaluare: Acțiunea de a evalua și rezultatul ei; socoteală, calcul, apreciere, prețuire.

Formativ: Care formează aptitudini, deprinderi prin educație, Sensul pedagogic al "evaluării formative"

În educație, "evaluarea formativă" se referă la o abordare continuă și interactivă care are loc pe tot parcursul procesului de predare-învățare. Scopul său principal este de a oferi feedback imediat și de a identifica dificultățile elevilor pentru a îmbunătăți învățarea și predarea în timp real, identifică lacunele și ajută profesorul și elevul să facă ajustări imediate, fără a se concentra pe notare.

Caracteristici cheie

Continuă: Are loc pe tot parcursul procesului educațional.

Informală: Se desfășoară în mod regulat și pe colectarea de informații.

Îmbunătățire: Scopul principal este de a îmbunătăți învățarea prin identificarea lacunelor și prin ajustarea strategiilor de predare și învățare.

Feedback: Oferă feedback constant profesorului și elevului pentru a ajuta la înțelegerea progresului și a dificultăților.

Rolul elevului și al profesorului

Implicarea elevului: pune accentul pe rolul activ al elevului în procesul propriu de învățare, dezvoltându-i abilitatea de autoapreciere și auto-informare. După fiecare test/fișă, elevii primesc feedback, astfel, elevii știu ce și unde au greșit.

Rolul profesorului: are rolul de observator și ghid, ajustând activitatea pe baza datelor colectate în timp real.

Evaluarea formativă oferă o imagine asupra elevilor:

- ce știu;
- ce nu știu;
- cât știu, raportat la obiectivele lecției.

Astfel, învățătorul poate personaliza predarea, poate adapta exercițiile și activitățile la nevoile reale ale elevilor în cadrul activităților de învățare remedială desfășurate la disciplinele din ariile curriculare Limbă și comunicare, Matematică și Științe ale naturii și Om și societate, crescând eficiența orelor de curs.

Proba de evaluare formativă este concepută pentru ora remedială, este însoțită de imagini pentru o învățare concretă și urmărește rezolvarea problemelor cu plan. Planul problemei implică înțelegerea enunțului (citire, subliniere date/necunoscute), planificarea (alegerea operațiilor

/metodei), efectuarea calculelor și formularea răspunsului, pentru a dezvolta gândirea logică și creativitatea elevilor, fiind adaptat progresiv de la clasele mici la cele mai mari, conform programelor școlare.

Probă de evaluare formativă

Disciplina: Matematică și explorarea mediului

Clasa a II-a

Unitatea de învățare: Descoperim natura

Tema: Probleme care se rezolvă prin adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 1000

Conținuturi vizate:

C1: Probleme care se rezolvă prin una, două sau mai multe operații de adunare și/sau scădere, înmulțire;

Competențe generale:

1. Utilizarea numerelor în calcule elementare

5. Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și reprezentarea unor date

Competențe specifice:

1.4. Efectuarea de adunări și scăderi, mental și în scris, în centrul 0-1000, recurgând la numărare și/sau grupare ori de câte ori este necesar

3.1. Rezolvarea de probleme în cadrul unor investigații, prin observarea și generalizarea unor modele sau regularități din mediul apropiat;

5. 2. Rezolvarea de probleme de tipul $a + b = x$; $a + b + c = x$ în centrul 0 - 1000; $a \cdot b = x$; $a : b = x$, în centrul 0 - 100, cu sprijin în obiecte, imagini sau reprezentări schematice.

Obiective operaționale:

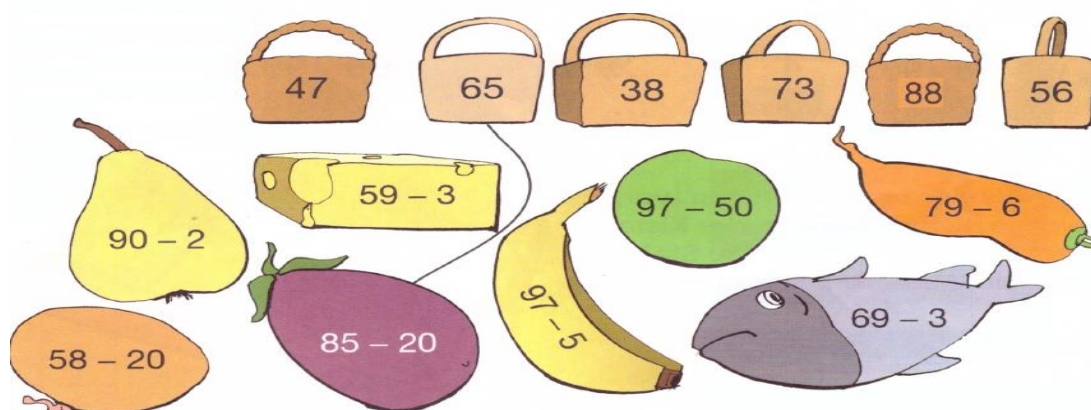
O1— să rezolve exerciții de tipul: „Află diferența, un număr cu....mai mic decât...mai mare decât.....etc.”;

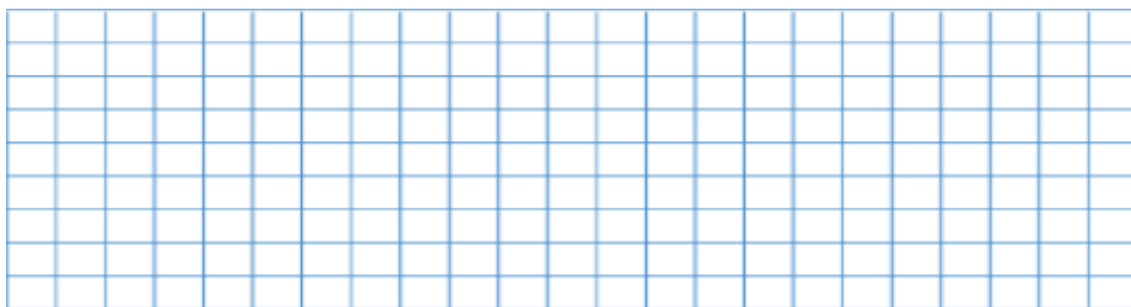
O2-să rezolve probleme cu adunări în centrul 0-1000, pe baza datelor culese din desene;

O3 – să rezolve probleme cu adunări și scăderi în centrul 0-1000.

Probă de evaluare

1. Calculează, apoi așază alimentele în coșul potrivit:

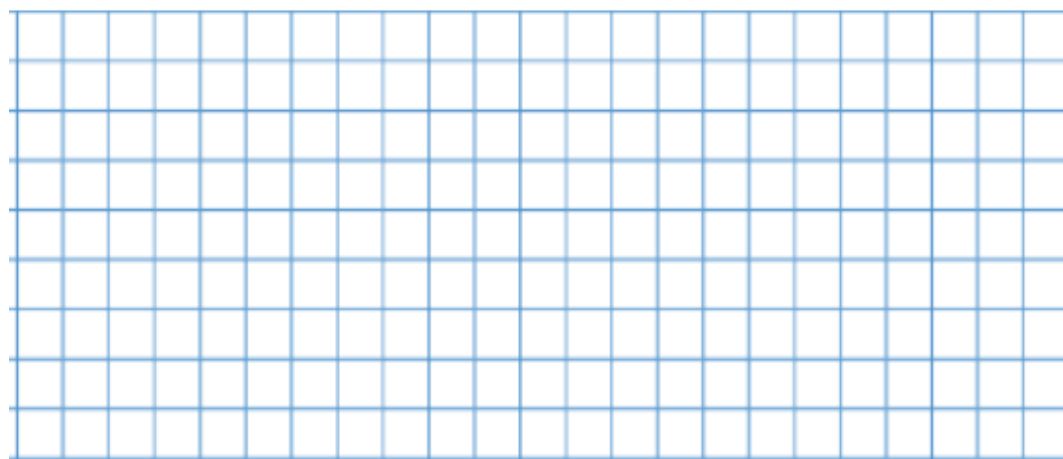

2. Află câte poze are fiecare copil:

3. Mihai are 12 mașinuțe. Toader are cu 6 mașinuțe mai multe.
Câte mașinuțe au împreună cei doi băieți? Rezolvă cu planul problemei!

Descriptori de performanță

Item			
	Foarte bine	Bine	Suficient
1	Efectuează corect cele șapte operații și identifică coșul potrivit pentru fiecare aliment.	Efectuează corect 4-6 operații și identifică coșul potrivit pentru 4-6 alimente..	Efectuează corect 1-3 operații și identifică coșul potrivit pentru 1-3 alimente.
2	Redactează corect planul de rezolvare și efectuează calculele fără erori.	Redactează corect planul de rezolvare și calculează corect o operație implicată în rezolvarea problemei.	Redactează corect planul de rezolvare, însă sunt prezente erori la efectuarea operațiilor implicate.
3	Rezolvă corect și află cele trei numere.	Rezolvă corect și află două numere.	Rezolvă corect și află un număr.

Bibliografie

1. Maniu Valeria Angela, În lumea numerelor clasa a II-a, Auxiliar didactic pentru consolidarea competențelor matematice, Editura “Universul Școlii” a CCD Alba, Alba Iulia, 2025
2. <https://platforma.scoalaintuitext.ro/evaluation-tests>
3. <https://www.google.com/search?q=evaluare+formativa+dex>

ABSENTEISMUL ȘCOLAR (STUDIUL DE CAZ)

Prof. Mărginean Mariana Steluța, Colegiul Național „Titu Maiorescu” Aiud

Familia și școala au un rol important în educarea și instruirea adolescentului, care trece prin schimbări majore, de la energia enormă pe care o manifestă până la dezvoltarea curiozității și a capacității cognitive și afective. Această etapă este optimă pentru activități de cunoaștere a elevilor, a preocupărilor lor cotidiene și mai ales a interesului formării lor ca viitori cetățeni ai societății din care fac parte.

Se cunoaște că un sistem de educație pentru formarea și dezvoltarea personalității elevilor este întemeiat pe motivații și centrat pe obiective care rezolvă problemele indivizilor sau a grupurilor de adolescenți. Nu putem îndrepta carențele care intervin în programele educaționale fără strategii care să se întemeieze pe cunoașterea reală a cauzelor care stau la baza unor erori. Toate acestea depind de tactul și inteligența educatorului care poate să aibă rezultate pozitive în formarea la elevi a unei discipline necesare, sau uneori poate rămâne neputincios dacă se izbește de indiferența totală a elevului în ce privește problema abordată sau de poziția părinților.

Cercetarea și-a propus să realizeze o investigație în rândul elevilor care absentează la orele de curs, fapt ce poate avea drept consecință eșecul școlar și să observe modificările survenite în societatea actuală asupra comportamentului adolescentului în mediul social de instruire și educare.

Interviul s-a efectuat pe un grup de 8 elevi din clase diferite și cu situații conflictuale diferite și s-a desfășurat într-o atmosferă ambiantă, familiară, netensionată, care a trezit curiozitatea factorilor implicați. Întrebările utilizate au fost următoarele:

1. Ce motive credeți că are un elev care absentează frecvent de la ore?
2. Care credeți că sunt consecințele negative ale absenteismului ?
3. De ce este școala direct interesată în rezolvarea problemei absenteismului repetat la cursuri ?

4. Cum ar trebui să se implice școala în prevenirea acestei realități din viața școlară?
5. Cum influențează familia absenteismul ? Care este rolul familiei în rezolvarea cazurilor reale de absenteism ?
6. Cum credeți că schimbările din societate (materiale, umane, culturale) influențează absenteismul școlar ?

„Întrebările principale” au creat o platformă pentru interviu, dar între timp au intervenit și alte „întrebări de sondare și examinare” care au clarificat și completat răspunsurile elevilor. Scopul acestei metode de lucru a fost și formarea unor convingeri la elevi că problema abordată este importantă și trebuie să se finalizeze cu rezultate pozitive.

Concluziile reieșite sunt un punct de reflecție asupra celor mai importante probleme ce-i frământă pe elevi și care trebuie rezolvate de mai mulți factori: școală, familie, societate.

Una din cauzele importante ale absenteismului școlar este criza de comunicare. Ea se poate manifesta prin lipsa de comunicare dintre adolescenți și instituțiile cu funcție de socializare (familie, școală, alte instituții): „*Nu mă pot adapta colectivului clasei pentru că nu mă pot face înțeles și atunci mă ignoră*”. Aceasta constituie un real pericol pentru adolescenți, în condițiile unor manifestări ale acestora marcate de teribilism și mimetism. E rău și când părinții ignoră valoarea, temeinicia cunoștințelor psihopedagogice ale cadrelor didactice, dar e rău și când profesorii nu încurajează relația părinte-cadru didactic. Numai printr-un dialog deschis se pot evita blocajele în comunicare, lucru rezolvabil prin respect reciproc, sinceritate, corectitudine, confidențialitate și încredere.

O altă cauză importantă care duce la absenteism se referă la creșterea „presiunii de grup”. E vorba de presiunea exercitată asupra adolescentului de anturajul în care evoluează. Majoritatea adolescenților vor să fie independenți și cu toate acestea, până la urmă, se alătură „mulțimii”. Din păcate, elevii nu sunt educați să-și formeze „filtre” de natură să sesizeze caracterul nesănătos, imoral al unor propuneri venite din partea cercului de prieteni și care să constituie un baraj reflex în calea unor asemenea oferte: „*Este mai plăcut să-mi petrec timpul cu prietenii, decât să asist la niște cursuri pe care nu le cred folositoare pentru viitorul meu*”.

Printre alte probleme care au reieșit din discuțiile individuale cu elevii care generează absenteismul, pot fi menționate următoarele: lipsa de interes pentru școală; teama că nu face față cerințelor; subestimarea unor materii care nu-l ajută în formarea carierei; familii dezorganizate: „*Dacă pe familia mea n-o interesează dacă am rezultate sau nu la școală, de ce m-ar interesa pe mine?*”; situația materială precară: „*Sunt pus în situația să efectuez alte munci ce nu au legătură cu școala pentru a-mi putea ajuta familia*”; dar și o situație materială foarte bună, ceea ce poate conduce la rezolvarea mai ușoară a unor situații școlare: „*Absentez de la cursuri pentru că motivarea lor nu este greu de rezolvat*”.

În concluzie, pentru aflarea cauzelor și evitarea absenteismului în școală, atât personalul didactic cât și familia trebuie să adopte o capacitate de discernere pe baza cunoașterii personalității adolescentului și abordarea unei atitudini adecvate, diferențiate de la caz la caz. Este necesar să acordăm atenție procesului de socializare a copilului, folosind metode variate, dar eficiente, de atragere a interesului lui spre o analiză a comportamentului propriu, ceea ce credem că va crea un fond dispozițional de corectare și remediere a unor greșeli neconștientizate.

BIBLIOGRAFIE

1. Popovici, D. (2002): „Sociologia educației”, Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia;
2. Butnaru, D. (1999): „Consiliere și orientare școlară”, Editura Spiru Haret
3. Millea, V. (2002): „Sociologia Familiei”, Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia.

NICOLAE ALBANI – TRIBUN MARTIR AL LEGIUNII BLĂJENE ÎN TIMPUL REVOLUȚIEI DE LA 1848–1849 DIN TRANSILVANIA

*Prof. dr. Dumbrăvescu Nicolae,
Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare” Blaj*

Revoluția de la 1848–1849 a adus în prim-plan o serie de personalități care, deși mai puțin cunoscute astăzi, au avut un rol important în organizarea și conducerea mișcării naționale românești din Transilvania. Printre acestea se numără și Nicolae Albani, tribun al Legiunii I Blăjeană, una dintre figurile tinerei generații formate în mediul intelectual al Blajului. Provenit din rândul seminariștilor care au animat viața politică și națională a primăverii revoluționare, Albani a trecut rapid de la angajamentul ideologic la acțiunea militară, implicându-se activ în luptele armate din iarna anului 1848–1849, unde și-a găsit sfârșitul. Articolul de față urmărește să reconstituie parcursul său biografic și rolul jucat în contextul frământărilor revoluționare transilvănene.

Albani, tribunul Legiunii I Blăjeană a fost originar din localitatea Mănărade, județul Alba. Despre anii tinereții și formării intelectuale se cunosc puține date, informațiile identificate menționând că în primăvara anului 1848 era teolog în anul III la seminarul din Blaj și i-a avut colegi pe: Petru Bonta, Simion Mihali, Vasile Pop, George Rațiu, Ioan Cioară, Iosif Tămaș și Vasile Turcu¹. Din această postură, Nicolae Albani a participat la toate frământările și adunările tinerilor seminariști din primăvara anului 1848 și, mai apoi la Adunarea de la Duminica Tomii și la Marea Adunare Națională din 3/15 mai.

După cea de a treia adunare națională de la Blaj Albani este numit tribun al Legiunii Blajului condusă de prefectul Ioan Axente Sever. În luna octombrie a anului 1848, tribunul Albani alături de tribunul Tămășiescu și de locotenentul Șandru au comandat lagărul de la Mihălț care era alcătuit din aproximativ 5000 de luptători, la care s-a adăugat mai târziu un escadron de cavalerie ușoară².

S-a făcut remarcat în acțiunile de dezarmare a gărzilor naționale maghiare de la Aiud. La 5/17 ianuarie 1849 s-a evidențiat în bătăliile de la Galafaleu unde a comandat lagărul românesc format din 2000 de lăncieri. A căzut la datorie în luptele purtate cu revoluționarii maghiari în iarna anului 1849³.

Figura lui Nicolae Albani ilustrează tipologia tânărului intelectual român care, în contextul revoluției de la 1848–1849, a depășit cadrul formării teologice pentru a se implica direct în lupta națională și militară. Parcursul său, de la seminarist la tribun al Legiunii I Blăjeane, reflectă mobilizarea rapidă a elitei tinere românești din jurul Blajului, centru al vieții politice și culturale transilvănene.

Deși datele biografice păstrate sunt fragmentare, acțiunile sale militare și funcțiile de comandă pe care le-a exercitat demonstrează încrederea de care s-a bucurat în rândul conducătorilor români ai mișcării revoluționare. Implicarea sa în dezarmarea gărzilor naționale maghiare și în luptele din iarna anului 1849 confirmă rolul activ al tribunilor blăjeni în apărarea comunităților românești și în susținerea revendicărilor naționale.

Moartea lui Nicolae Albani pe câmpul de luptă conferă destinului său o dimensiune simbolică, reprezentativă pentru sacrificiul unei generații care a pus idealurile naționale mai presus de propria viață. Recuperarea și valorificarea memoriei sale contribuie nu doar la completarea istoriei locale, ci și la o mai bună înțelegere a complexității și diversității actorilor implicați în Revoluția românilor din Transilvania.

¹ Iacob Mârza, „Școlile de la Blaj și Revoluția de la 1848-1849 din Transilvania”, în *Omagiu Părintelui Profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție*. Coordonator: William A. Bleiziffer, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2014 p. 317.

² *Revoluția românilor din Transilvania 1848-1849. Rapoartele prefecților revoluției Avram Iancu, Ioan Axente Sever și Simion Balint, Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și bibliografie de Ioachim Lazăr*, Deva-Cluj-Napoca, Editura Călăuză/Argonaut, 2014, p. 110.

³ Maria Totu, *Petre Florea, Paul Abrudan, Bărbați ai datoriei 1848-1849*, București, Editura Militară, 1984, p. 3.

Bibliografie:

- Mârza, Iacob, „Școlile de la Blaj și Revoluția de la 1848 -1849 din Transilvania”, în *Omagiu Părintelui Profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție*. Coordonator: William A. Bleiziffer, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2014, pp. 301-328;
- Pascu, Adrian T., *Ioan Axente Sever (1821-1906): viața și activitatea militantă*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985.
- Revoluția românilor din Transilvania 1848-1849. Rapoartele prefecților revoluției Avram Iancu, Ioan Axente Sever și Simion Balint*, Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și bibliografie de Ioachim Lazăr, Deva-Cluj-Napoca, Editura Călăuză/Argonaut, 2014.
- Totu, Maria, Petre Florea, Paul Abrudan, *Bărbați ai datoriei 1848-1849*, București, Editura Militară, 1984.

SCRIITORUL ION D. SÎRBU: UN IZVOR DE LUMINĂ

Prof. Bran-Koller Florina Ramona, Școala Gimnazială „David Prodan” Săliștea

Casa natală în colonia Petrila

„Petrila nu e nici sat, nici comună, era colonie. Trebuie să se știe că Petrila noastră a rămas o colonie minieră penitenciară.”

Ion D. Sîrbu

Pe strada Zorilor, numărul 6 din Petrila, într-o casă modestă, se naște în 28 iunie 1919 „izvorul de lumină”, și anume Ion Dezideriu Sîrbu, fiul lui Ion Sîrbu și al Ecaterinei Sîrbu (fostă Glaser). Se spune că numele orașului Petrila are legătură cu Sfântul Petru. Acesta a fost certat de un miner care a ajuns în Rai, pentru că se făcuse boier, iar Dumnezeu l-a pedepsit să lucreze în mină șapte ani. După trecerea acestor ani, nu mai vrea să se întoarcă în Rai, dorește să rămână miner. La judecata de apoi este aproape de iad, pentru că i se adresează aceleași întrebări ca minerilor. Acest moment este surprins de Ion D. Sîrbu în volumul *Povestiri petrilene*: „- Petre, a zis dracul, trăgându-l de barbă, spune tu, ăștia șapte ani ai băut răchie? – Băut, zice Petru, care miner nu bea? – De înjurat, ai înjurat? – Păi...păi sigur că am înjurat. Da’ poți trăi în curva aia de lume să nu înjuri?”⁴. Locul nașterii sale poate fi considerat mijlocul unei axe la capătul căreia se va afla, într-o parte, Genopolisul (Clujul), iar de cealaltă parte, Isarlâcul (Craiova), locul de exil al scriitorului. Ca o curiozitate, în ziua nașterii sale se împlineau 5 ani de la atentatul de la Sarajevo și în Franța se semna Tratatul de la Versailles, care punea capăt primului război mondial. Tatăl său, abia împlinire 27 de ani și foarte fericit, a urcat dealul Livezeni, de la poalele Parângului, unde se ținea prima nedeie a României Mari, pentru a-și cinsti colegii de muncă.

Neamul familiei Sîrbu provenea din zona Bradului, din Criscior sau Gura-Barza, și s-a stabilit în Valea Jiului pe la 1860. Bunicul din partea tatălui a fost un miner analfabet și era singurul din familie care vorbea românește. Maria Ursu, bunica, vorbea curent în limba maghiară și limba germană, în afară de limba română. Mama, Ecaterina (Katherine) Glaser, avea și ea aceleași deprinderi multilingvistice, se trăgea dintr-o familie în care tatăl era german și mama cehoică, coloniști din Boemia, aduși de împărăteasa Maria Tereza în Banat pentru colonizarea acestuia și cu germani.

Ecaterina Glaser era văduvă de război și avea un copil din prima căsătorie, Leopold (născut în 1912). Când l-a întâlnit pe Ion Sîrbu, în anul 1917, vorbea în cele două limbi moștenite,

⁴ Ion D. Sîrbu, *Sfântul Petre în Petrila*, în volumul *Povestiri petrilene*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1999, p. 38.

necunoscând limba română, comunicând într-un fel de germană, au întemeiat o altă familie polietnică, obișnuită în colonia Petrila. Deși consolidată această familie prin nașterea băiatului, în 1922 era cât pe ce să se destrame. Joseph Stehlick, primul soț, apare pe neașteptate după câțiva ani în colonia Petrila. După tradiția minerească, Ecaterina divorțează de Joseph, Ion Dezideriu devenind, astfel, „copil din flori” în documente. Se recăsătorește cu Ion Sîrbu, acesta recunoscându-și fiul. După aceea, Joseph Stehlick emigrează în Brazilia împreună cu fiul minor – Leopold. Ion D. Sîrbu a încercat, mai târziu, să dea de urma fratelui vitreg, dar află cu durere că Leopold, care a fost muncitor la o fabrică din Sao Paolo, a fost ucis în 1968 de niște extremiști în condiții nelămurite. Leopold a avut trei fete (Catharina, Irina și Magdalena) și un băiat (Jose Carlos) care părea să-i semene scriitorului.

Ion Sîrbu, tatăl lui Ion D. Sîrbu, provenea dintr-o familie numeroasă (fiind unicul băiat din cei nouă copii ai familiei) și era un miner cultivat: citea, scria și vorbea în toate cele trei limbi ale coloniei Petrila: româna, germana și maghiara. A fost ucenic la „Atelierele din Reșița”, a lucrat ca mecanic la Budapesta și Viena, încadrându-se firesc în mișcarea sindicală, dar nu înainte de a cunoaște ideologia de stânga din diverse broșuri maghiare sau germane. A fost proletar internaționalist, conducându-se după morala minerească, era convins de Internaționala II și de cele mai multe ori, de 1 Mai scotea la vedere portretul lui Karl Marx, Jean Jaures, Rosa Luxemburg. Tatăl lui Sîrbu a avut mai multe cinstiri sindicale (cuvântul *sarcină* încă nu apăruse): casier, secretar, președinte, bărbat de încredere în timpul dictaturilor Carol-Antonescu, un fel de sindicalism social democrat, „credea orbește în proletariat, în solidaritatea internațională”⁵. A influențat decisiv orientarea ideologică și formația morală a fiului său, fiind un adevărat model existențial de muncă și morală. Scriitorul a mărturisit: „Tata mi-a dat șira spinării, mama, darul de a povesti și de a glumi. Amândoi, dragostea de lume, soare, oameni.”⁶

Evoca adesea cu nostalgie universul modelator al copilăriei: „Părinții mei, oameni foarte săraci, locuind într-o mizeră colonie minieră, participau anual la patru baluri mari, la câteva nunți, la dese petreceri de familie.”⁷ Într-una din operele sale cu caracter autobiografic, povestește cum tatăl avea zilele de sindicat la cârciuma „Vandra”, iar mama sa pleca în fiecare seară „în povești”, după ce-și culca copiii. Duminica erau cu toții la biserică și după-masa mergeau obligatoriu la plimbare în parc. Într-una din mărturisirile scriitorului găsim și faptul că fanfara încânta oamenii, iar lumea se aduna pentru a admira și comenta felul în care ceilalți erau îmbrăcați. Existau și alte activități pe care le realizau: popice, fotbal, chermize. Joia și duminica vizionau filme mute, ieșeau la iarbă verde de 1 Mai (maiale), Sânziene și Sfânta Mărie Mică (8 septembrie). În colonia Petrila, intelectualii stăteau pe o stradă pe care copiii o numeau „strada Sărut mâna”. Părinții reprezentau adevărate modele și scriitorul petrilean îi amintește des în scrierile lui: „Mama, catolică rurală, bătea regulat, pe jos lungile ei pelerinaje: la Lupeni, Hațeg, Radna. Venea obosită, dar fericită. Plină de lumină. În concediile sale, tata pleca la coasă, la momârlani. Stătea două săptămâni în Bănița, Baru Mare sau Merișor. Se citea enorm în colonie, se cânta seara. Numai pe ulița noastră erau două trompete și un clarinet.”⁸

Amintirile din copilărie se leagă și de specificul zonei, mineritul. Sîrbu amintește de trenulețul care ducea cărbune de la Lonea la Petrila și care trecea la câțiva metri de casa lui. Sunetul pe care acesta noaptea în scotea era semnalul din partea mamei că este momentul în care copiii trebuie să adoarmă.

Petrila, colonie minerească cu specific plurietic, reprezintă locul de unde a luat ființă „un izvor de lumină” pe care nu l-au stins încercările vieții, ci i-au dat tăria munților care i-au vegheat copilăria, reușind astfel să înfrunte infernul prin care a trecut.

Casa copilăriei lui Ion D. Sîrbu a scăpat de avalanșa sistematizării orașului Petrila, care a înlocuit vechile locuințe ale minerilor cu blocuri și plăci prefabricate din beton, cu aspect sumbru.

⁵ Nicolae Oprea, *I.D.Sîrbu, Originea în colonia Petrila*, în *Generația interzisă – Dosar I.D.Sîrbu*, Petroșani, Supliment Abataj, 1996, p. 10.

⁶ Ion D.Sîrbu, *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*, Craiova, Editura Scrisul românesc, 1991, p. 89.

⁷ *Ibidem*, p. 61.

⁸ *Ibidem*, p. 101.

Meritele acestui fapt sunt atribuite caricaturistului Ion Barbu care a îndemnat comunitatea la salvarea rădăcinilor petrilene ale lui Sîrbu. Ion Barbu ne este cunoscut prin caricaturile din publicații ca „Dilema Veche”, „Academia Cațavencu”, „Adevărul”, „România Liberă”. El este cel care a dat viață casei copilăriei lui Ion D. Sîrbu, respectând crezul filozofului petrilean: „Fericiți cei ce mai pot râde!”. Astăzi, când intri în orașul Petrila dinspre Petroșani, te întâmpină mesajul de avertisment al filozofului, vopsit pe pereții casei: „Petrila, o lume ce nu seamănă cu nici o așezare posibilă, cu nimic de nicăieri.”

Școala

Lucian Blaga l-a denumit elocvent pe Ion D. Sîrbu „orfan de limba română”, declarând la unul dintre cenele Cercului Literar că: „Dintre voi toți, Gary mi se pare a fi cel mai nefericit: nu numai că este un atlet al mizeriei, un campion al ghinioanelor istorice, dar el este singurul dintre voi care a fost orfan de limba maternă”⁹. Așa că este de înțeles frica care îl cuprinde pe copilul Dezideriu în prima zi de școală, în toamna anului 1926, când preotul ortodox Sebastian Ciocan l-a întrebat de ce nație ține și care este limba lui maternă. Acesta nu a putut decât șopti „el sunt un copil!”, fiindcă tatăl său a uitat să-i spună că este român ortodox și că limba lui maternă este româna, fapt hotărât de mama sa trilingvă. Și nașii care l-au botezat făceau parte din acest mozaic lingvistico-etnic, numindu-se Isidor Diralesio și Ana Frenck. De altfel, și limba de joacă a copiilor din acel loc era limba maghiară. Sîrbu afirmă că în Valea Jiului prietenii lui de joacă aveau naționalități diferite: „Drotzinger, Paduryan, Kerl, eu Szirb Gary. După cum vezi, nici un ungur ca origine – și totuși limba în care vorbeam și ne jucam era limba maghiară. Toți acești fost supuși KK considerându-se unguri”¹⁰.

Ion D. Sîrbu urmează clasele primare la Școala românească din colonia Petrila între 1926-1930, avându-i învățători pe doi oameni foarte pregătiți, Ion Negulescu și George Fotescu. La terminarea ciclului primar este încrezător că a învățat limba și literatura română. Înscrierea la singurul liceu din Petroșani (înființat în 25 septembrie 1903) îi aduce șansa de a fi instruit de profesori calificați la materiile de bază: prof. Gheorghe Ghiță la limba română, prof. Ion Mărgineanu la matematică și prof. Andre Aurand la limba franceză.

Din cauza lipsurilor materiale (sora mai mică intrase și ea la liceu, iar bugetul familial nu putea susține doi copii la școală), la terminarea Liceului din Petroșani, Ion Sîrbu își retrage fiul și îl angajează ucenic la „Atelierele Centrale” din Petroșani. După un an de muncă foarte grea, salvarea lui Ion D. Sîrbu vine din partea directorului liceului, Enea Giughescu care, ajutat de profesorii de limba română și de matematică, îl sfătuiește să se reînscrisă la școală. În acest fel, devine bursier, este cazat la internatul liceului și în vacanțe se întreține din meditații. Această perioadă dificilă din viața lui îi rămâne neștersă din memorie: „Tot la Atelierele Centrale, unde am fost ucenic, mă întorc. Terminasem clasa a patra de liceu, tata, proletar convins, zicea: «Ajunge, doar n-o să te fac domn!?» Și m-a băgat la aceste Ateliere să învăț o meserie (să nu ajung în mină, ca el). După un an am fugit, directorul liceului, Giughescu, și profesorii mei de română m-au înțeles (plângeam în hohote, eram gata să mă sinucid; la Ateliere eram tâmpit, nătâng, absolut toată lumea, calfe, ucenici, maiștrii nu treceau pe lângă mine fără să nu-mi ardă un pumn sau un picior în fund: «asta ca să vezi că aici nu e ca la liceu». Am fost admis în clasa a V-a, am primit și o bursă, acasă nu puteam să mă întorc. Tata mă considera un dezertor... Verile îmi câștigam pâinea preparând corigenți...”¹¹. În vara anului 1939, absolvă liceul, își susține bacalaureatul în matematici la Deva în fața unei comisii exigente.

Perioada liceului înseamnă pentru Sîrbu o viață sportivă activă. El devine campion la pentatlon, joacă extremă dreaptă la „Jiul Petroșani”, se remarcă la înot, călărește cu îndemănare.

⁹ Lucian Blaga, apud Ioan Mariș, *Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu*, Conferințe restituite, nr. 49, 2010, Biblioteca Județeană ASTRA din Sibiu, p. 8, <http://www.dspace.bjstrasibiu.ro/bitstream/123456789/241/1/049.Maris.pdf> (accesat la data de 27 martie 2020).

¹⁰ Ion Barbu, Mihai Barbu, Marian Boboc, Ema Buldur, Mihai Oprea, *op. cit.*, p. 10.

¹¹ Ion D. Sîrbu apud Nicolae Oprea în *I.D. Sîrbu, Originea în colonia Petrila*, în *Generația interzisă – Dosar I.D. Sîrbu*, Petroșani, Supliment Abataj, 1996, p. 9.

Are brevet pentru zborul fără motor și se numără printre cei mai buni planoriști din țară. Rememorează cum, la 19 ani, a urmat un curs de școală de zbor fără motor, a luat brevetul B, apoi s-a aventurat să ia C-ul, C-ul simplu și cel acrobatic (la Sânpetru, lângă Brașov). Cu plăcere, povestește această aventură și felul în care era remorcat de un avion până la 500-600 metri, acolo îi dădea drumul cablului și rămânea singur ca o pasăre: „Speculam curenții de ascensiune, odată am reușit să mă ridic, grație unui șuvoi de aer cald, până la 1500 metri. E fantastic, nu există o plăcere ontologică mai mare decât zborul acesta fără motor, zbor planat de vultur, de pescăruș.”¹²

După absolvirea cursurilor liceale, Sîrbu se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj-Napoca, în 1940, urmată la Sibiu, în urma Dictatului de la Viena. Este cunoscut ca fiind primul student la filosofie provenit dintr-o colonie de mineri. Acolo are privilegiul de a-i avea profesori pe Lucian Blaga, D.D. Roșca, Liviu Rusu și Onisifor Ghibu. În anul 1945 își susține licența cu titlul *De la arhetipurile lui C.G. Jung la categoriile abisale ale lui Lucian Blaga* (devine astfel primul român care folosește termenul de „arhetip”). În urma absolvirii facultății, ocupă prin concurs postul de asistent la Catedra de estetică și critică literară a Facultății de Litere și Filosofie din Cluj-Napoca. Teza de doctorat cu titlul *Funcția epistemologică a metamorfozei* o depune la începutul anului 1947, când devine conferențiar de istorie a literaturii dramatice la Conservatorul de Artă Dramatică „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca, fiind totodată și cel mai tânăr conferențiar din țară.

Anul 1950 îl aduce pe Ion D. Sîrbu în postura de învățător la Baia de Arieș, apoi profesor de liceu la Cluj. El fusese înlăturat din învățământul superior, asemenea altor intelectuali de valoare, odată cu instaurarea regimului comunist. Motivul real al înlăturării se pare că a fost refuzul de a face un denunț împotriva mentorului său, marele poet și filozof Lucian Blaga, care în acea perioadă era coordonatorul tezei sale de doctorat.

Perioada în care a fost profesor la Cluj este evocată de Ioan Mușlea, care l-a avut pe Sîrbu profesor de limba română și care îl descrie în cuvinte foarte frumoase: „Țin minte doar că Sîrbu era altfel, că era în chip vădit un om liber și că toți îl divinizam, urmărindu-l cu gura căscată. În bezna înfricoșată a stalinismului deplin din 1952, Ion D. Sîrbu părea o arătare venită dintr-o cu totul altă lume. Un extraterestru. Foarte precis știu doar că într-o zi ne-a convocat pe toți colegii la școală cu noaptea în cap, pe la orele șase dimineața. Avea chef, zicea, «să vă fac un Eminescu ca lumea!». Firește, prezența nu era obligatorie, însă îmi pare că am venit cu toții. La capătul a două ore uluitoare și după un show greu de imaginat în acele vremuri, Sîrbu ne istovise cu desăvârșire. Parcă pluteam.”¹³ Erau momente în care profesorul umplea table întregi cu nume de autori și titluri de cărți despre care nimeni cu auzise, dar care urma să devină lecturi particulare obligatorii. Când era momentul evaluărilor, elevii puteau alege între un subiect „din programă” sau ultima lectură particulară a lor.

Mușlea amintește și despre vizitele în casa profesorului Ion D. Sîrbu, prilej unic de a vedea o bibliotecă impresionantă și luxoasă, dar și momentul în care se trezea cu câte o carte în mână și pus să citească.

¹² *Ibidem*, p. 20.

¹³ Ioan Mușlea, *I.D. Sîrbu. Dincolo de cortină, un dascăl bun*, în *Generația interzisă – Dosar I.D. Sîrbu*, Petroșani, 1996, p. 15.

ASPECTE PRACTICE ALE MANAGEMENTULUI CLASEI ÎN ACTIVITATEA SIMULTANĂ

Prof. învă. primar Burz Valentina, Școala Gimnazială Vidra

Managementul clasei în activitatea simultană, unde un cadru didactic lucrează, în același timp, cu mai multe clase de elevi cu niveluri diferite necesită strategii eficiente pentru a menține disciplina, a optimiza învățarea și a asigura implicarea tuturor elevilor. Iată câteva aspecte ale managementului clasei de elevi în activitatea simultană:

- Cuplarea claselor în conformitate cu criterii psihopedagogice clare:

- asigurarea continuității elevilor cu același învățător;
- gruparea claselor alăturate ca vârstă;
- stabilirea învățătorilor la clase încă de la finalul anului anterior pentru a da posibilitatea cadrului didactic să studieze atent tot ceea ce ține de pregătirea pentru noul an școlar.

- Gruparea optimă a claselor este: clasa I și clasa a III-a, clasa a II-a și clasa a IV-a, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, clasa a III-a și clasa a IV-a.

- Întocmirea orarului este un element esențial al organizării activității didactice. În alcătuirea orarului trebuie să se țină cont de respectarea curbei de efort pe durata zilei și a săptămânii. Curba randamentului săptămânal oscilează de la o valoare maximă – miercuri, scăzând apoi treptat în următoarea ordine: joi, marți, luni, iar vineri – valoare minimă. Dinamica randamentului zilnic oscilează între ora a doua – maxim, ora a treia, ora întâi, iar ora a patra – randament minim.

- Un mod de lucru recomandat în învățământul simultan este programul prelungit, de 6 ore defalcat astfel:

- în intervalul orar 8-10 – activitate cu o clasă;
- între orele 10 și 12 – activitate cu ambele clase;
- între 12 și 14 activitate cu clasa care a început programul la ora 10.

- Cuplarea disciplinelor în cadrul aceleiași ore trebuie să țină cont de mai multe aspecte:

- predarea simultană a unor discipline care fac posibilă folosirea unor tipuri de lecție diferite în cadrul aceleiași ore;
- programarea orelor care aparțin aceleiași discipline la intervale de timp aproximativ egale, în cursul săptămânii;
- cuplarea matematicii și a limbii române cu materii la care elevii au posibilitatea să desfășoare mai mult timp activitate independentă;
- plasarea corectă a disciplinelor care se predau în aceeași oră, la clase diferite, pentru a permite acordarea de timp suficient activității directe cu clasa sau la disciplina care solicită acest lucru;
- asigurarea continuității între activitatea directă și munca independentă;
- trecerea firească pe parcursul orei, de la o clasă la alta, sau de la o formă de activitate la alta.

- Organizarea spațiului și a resurselor presupune amenajarea clasei astfel încât să faciliteze accesul elevilor la materiale didactice, crearea unor zone de lucru clar definite pentru fiecare clasă, folosirea etichetelor pentru vizualizarea resurselor. Sala de clasă trebuie amenajată astfel încât activitatea claselor să nu fie reciproc perturbată. Elevii trebuie grupați pe clase, pentru a facilita evaluarea activității independente, munca în perechi sau în grup, iar orientarea copiilor spre tablă să fie perpendiculară pe suprafața acesteia.

- Planificarea și distribuirea sarcinilor sunt eficiente dacă se elaborează proiecte didactice adaptate nivelului fiecărei clase, se stabilesc obiective clare pentru fiecare grup, astfel încât să știe ce au de făcut, se utilizează fișe de lucru atractive și diferențiate, proiecte și activități independente care să fie în concordanță cu particularitățile de vârstă și individuale.

- Gestionarea atentă a timpului prin alternarea tipurilor de activități pentru a menține atenția elevilor, folosirea cronometrului pentru delimitarea clară a etapelor lecțiilor, delegarea unor sarcini administrative unor elevi responsabili (exemplu distribuirea materialelor către colegi).

- Lecția în activitatea simultană are două momente importante – activitatea directă a învățătorului cu elevii și munca independentă. Sunt posibile 3 tipuri fundamentale de lecții:

a) lecții în care la fiecare clasă se dobândesc cunoștințe noi;

b) lecții în care la o clasă se dobândesc noi cunoștințe, iar la cealaltă se consolidează, se recapitulează, sistematizează sau se evaluează cunoștințe;

c) lecții în care se repetă la ambele clase sau lecții de verificare și de evaluare.

Cel mai dificil de realizat sunt lecțiile de dobândire de noi cunoștințe simultan la ambele clase, dată fiind dificultatea îmbinării muncii independente a elevilor cu activitatea desfășurată sub îndrumarea directă a învățătorului.

În lecțiile în care la o clasă se dobândesc cunoștințe, iar la alta se repetă se va începe activitatea cu clasa la care scopul principal este predarea-învățarea de noi cunoștințe, în timp ce elevii celeilalte clase vor efectua independent itemi din materia care se repetă. După ce se termină comunicarea cunoștințelor, se dă sarcina ce va fi executată în mod independent, în timp ce învățătorul verifică munca independentă a celeilalte clase.

În cazul lecțiilor de consolidare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor la ambele clase, o clasă va primi activitate independentă, iar cu cealaltă se va lucra direct, apoi se inversează tipul de activitate.

- Utilizarea strategiilor de învățare activă, utilizând învățarea prin cooperare, unde elevii avansați îi ajută pe cei care întâmpină anumite dificultăți, învățarea prin rotație (rotirea grupurilor la diferite centre de activitate), folosirea tehnologiei pentru activități individuale, interactive. În învățământul simultan, strategia didactică trebuie să permită îmbinarea continuă a activității directe cu cea independentă. Învățătorul va începe lecția cu clasa unde se poate desfășura mai ușor o lucrare independentă sau unde tema pentru munca independentă poate fi precedată de exerciții orale sau de discuții cu copiii. Dacă într-o lecție învățătorul intenționează să dea o sarcină de muncă independentă uneia dintre clase, atunci el trebuie să înceapă activitatea cu această clasă. După ce le este explicată sarcina pentru activitatea independentă, copiii pot lucra singuri.

- Monitorizarea și evaluarea progresului prin observarea activităților elevilor și oferirea de feedback imediat, prin folosirea jurnalelor pentru reflecție sau organizarea de sesiuni scurte de recapitulare și autoevaluare.

Managementul activității simultane în școli reprezintă un aspect esențial pentru asigurarea unui mediu educațional eficient și dinamic. Prin coordonarea eficientă a diverselor activități, se facilitează nu doar dezvoltarea competențelor academice, ci și formarea abilităților sociale și emoționale ale elevilor. Implementarea unor strategii de management bine gândite, care să includă colaborarea între cadrele didactice, comunicarea transparentă cu părinții și implicarea activă a comunității, poate conduce la o îmbunătățire semnificativă a performanțelor școlare și a climatului educațional. În plus, flexibilitatea și adaptabilitatea în gestionarea programelor educaționale sunt vitale pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor. Astfel, un management eficient al activităților simultane nu doar că optimizează resursele disponibile, dar contribuie și la crearea unui mediu de învățare stimulant, care să inspire și să motiveze fiecare elev să își atingă potențialul maxim.

Bibliografie

- 1.Iucu, Romiță, 2006, Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională, Editura Polirom;
- 2.Pavelea Daniel Tudor, Metodica activității didactice simultane la două și mai multe clase la ciclul primar, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova 2004;
- 3.Stan, E. (2014). *Educația în regim simultan. Strategii și metode*. Editura Paralela 45.
- 4.Stanciu, M. (2011). *Predarea în clasele cu regim simultan*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

EDUCAȚIA FIZICĂ – CHEIA ECHILIBRULUI DINTRE MINTE ȘI CORP

Prof. Cădar Silviu, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj

Disciplina *Educația fizică* ocupă un loc esențial în procesul formării și dezvoltării personalității elevilor și de aceea este prezentă pe tot parcursul școlarității. Celebru dicton latin „*Mens sana in corpore sano*” - „Minte sănătoasă în corp sănătos” – subliniază legătura indestructibilă dintre sănătatea fizică și echilibrul psihic. În contextul școlar, orele de sport devin nu doar momente de relaxare și mișcare, ci adevărate lecții de viață, contribuind la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Beneficiile fizice ale orelor de sport sunt multiple:

- Îmbunătățesc condiția fizică generală prin exerciții variate.
- Susțin dezvoltarea armonioasă a sistemului osos și muscular.
- Contribuie la prevenirea sedentarismului și a obezității infantile.
- Întăresc imunitatea și mențin buna funcționare a organismului.

Practicarea sportului contribuie la dezvoltarea psihică și emoțională a elevului:

- Reduc stresul și anxietatea, oferind un cadru de destindere și relaxare.
- Dezvoltă disciplina, perseverența și încrederea în sine.
- Favorizează starea de bine prin eliberarea de endorfine.

Sportul are, de asemenea, un rol social și educativ

● Promovează spiritul de echipă și colaborarea, care sunt de un real folos în activitatea școlară și extrașcolară.

- Cultivă fair-play-ul și respectul pentru reguli și adversari.
- Oferă ocazia de a experimenta atât succesul, cât și eșecul, într-un cadru constructiv.
- Furnizează exemple de activități de petrecere a timpului liber în mod activ și plăcut.

Orele de sport completează educația intelectuală și artistică, având rolul de a forma un individ echilibrat, capabil să se adapteze cerințelor societății. Activitățile fizice din școală trebuie diversificate, atractive și adaptate nivelului de vârstă, pentru a stimula motivația elevilor și a le cultiva interesul pentru mișcare pe termen lung

Exemple de activități sportive

Jocuri de echipă (handbal, baschet, volei, fotbal) – dezvoltă cooperarea, comunicarea și spiritul de echipă.

Ștafete sportive – stimulează viteza de reacție, coordonarea și respectarea regulilor.

Sporturi individuale (atletism, înot, ciclism, gimnastică)-dezvoltă calități fizice

În școala noastră, elevii participă la orele de educație fizică cu entuziasm și interes. Le place să exerseze, sunt dornici să încerce activități noi și se implică cu pasiune în competiții sportive de fotbal, volei, tenis de masă, șah sau curse cu obstacole. În mod special, jocurile în aer liber sunt apreciate pentru atmosfera creată și bucuria de a fi în mișcare alături de colegi. Această atitudine pozitivă demonstrează că educația fizică reușește să îmbine utilul cu plăcutul, devenind una dintre disciplinele preferate de elevi.

Orele de sport nu trebuie privite ca simple pauze active, ci ca veritabile investiții în sănătatea și viitorul copiilor. În spiritul dictonului latin „*Mens sana in corpore sano*”, școala are responsabilitatea de a cultiva atât mintea, cât și corpul elevilor, asigurând o dezvoltare armonioasă și echilibrată a personalității lor.

Într-o lume în care stresul, sedentarismul și tehnologia ne consumă energia și atenția, *Educația fizică* joacă un rol esențial în dezvoltarea armonioasă a tinerilor, contribuind nu doar la întărirea organismului, ci și la formarea unei atitudini pozitive față de efort, disciplină și autocontrol. Prin activități sportive, elevii învață să-și depășească limitele, să lucreze în echipă și să respecte reguli – competențe esențiale pentru o viață echilibrată și responsabilă.

Mai mult decât un simplu exercițiu fizic, ora de educație fizică devine o veritabilă lecție de viață, în care corpul și mintea se completează reciproc. Prin cultivarea obiceiului de a face mișcare, școala îi ajută pe elevi să înțeleagă că echilibrul interior se clădește printr-un stil de viață activ, o

alimentație sănătoasă și o gândire pozitivă – condiții indispensabile pentru o viață armonioasă și împlinită.

STUDIU - EVALUAREA ȘI RECUPERAREA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ LA COPILUL DE 5 ANI

Profesor ed. timpurie Furdul Mirela Elena, Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra

Acest studiu de caz analizează profilul unui copil de 5 ani care prezintă un deficit de limbaj, oferind o structură utilă pentru logopezi, cadre didactice sau părinți care doresc să înțeleagă procesul de intervenție.

1. Identificarea Cazului

- **Subiect:** Andrei, 5 ani și 2 luni.
- **Context familial:** Mediu stimulativ, părinți implicați; nu există antecedente medicale majore.
- **Motivul prezentării:** Vocabular redus (aprox. 150-200 cuvinte), dificultăți în structurarea propozițiilor, pronunție deficitară a sunetelor complexe (R, Ș, J, ț) și omisiuni de silabe.

2. Diagnosticul Logopedic

În urma evaluării, s-a stabilit diagnosticul de **Alalie polimorfă** (întârziere accentuată în dezvoltarea limbajului) asociată cu elemente de **dislalie**.

Aspecte observate:

- **Nivel fonetic:** Înlocuiește sunetele dificile (ex: „căluț” devine „tăluț”).
- **Nivel lexical:** Folosește preponderent substantive și verbe la infinitiv; lipsesc prepozițiile și conjuncțiile.
- **Nivel gramatical:** Nu acordă genul și numărul (ex: „fata frumos” în loc de „fata frumoasă”).
- **Compresiune:** Înțelege comenzile simple, dar are dificultăți la instrucțiuni complexe (cu 3-4 pași).

3. Obiectivele Intervenției

Intervenția a fost structurată pe o durată de 6 luni, cu 2 ședințe pe săptămână.

Obiectiv	Strategie
Dezvoltarea auzului fonematic	Diferențierea sunetelor similare (S-Z, P-B) prin jocuri sonore.
Îmbunătățirea motricității buco-faciale	Exerciții pentru limbă, buze și obraji (suflat în lumânare, „bombarea” obrazilor).
Îmbogățirea vocabularului activ	Carduri vizuale cu teme: animale, culori, acțiuni zilnice.

Obiectiv	Strategie
Structurarea logico-gramaticală	Formarea propozițiilor simple (Subiect + Verb + Complement).

4. Evoluție și Rezultate

După 4 luni de terapie intensivă, s-au observat următoarele progrese:

1. **Creșterea încrederii:** Andrei a început să inițieze conversații, reducând frustrarea legată de neînțelegere.
2. **Corecția fonetică:** Sunetele Ș și J au fost automatizate, R rămânând încă în lucru.
3. **Sintaxă:** Copilul utilizează acum propoziții din 4-5 cuvinte și folosește corect pluralul pentru obiectele familiare.

Notă importantă: Succesul în acest caz s-a datorat triadei: **Logoped – Copil – Părinte**. Temele lucrate acasă prin joc au accelerat progresul cu aproximativ 30% față de copiii care fac doar terapie la cabinet.

Bibliografie:

- **Guțu, M.** (1975). *Logopedia*. Editura Didactică și Pedagogică, București. (O lucrare clasică pentru bazele teoretice în România).
- **Jurcău, E., & Jurcău, N.** (1999). *Învățăm să vorbim corect*. Editura Printek, Cluj-Napoca.
- **Verza, E.** (2003). *Tratat de logopedie*. Editura Fundației Humanitas, București. (Esențială pentru clasificarea tulburărilor de limbaj).
- **Vrăsmaș, E.** (2004). *Dificultățile de învățare în școală*. Editura Aramis, București.

EDUCAȚIA MATEMATICĂ TIMPURIE ÎN CREȘĂ: STRATEGII ȘI EXPERIENȚE DE ÎNVĂȚARE

Prof. pt. educație timpurie Mercurean Florina Alina, Creșa Copiilor Voioși- Sebeș

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: Când, cum și de ce se întâmplă?

TEMA SĂPTĂMÂNII: Ardeul rotunjour

CATEGORIA ACTIVITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: Activități de cunoaștere

TEMA ACTIVITĂȚII: „Ardei mici/ Ardei mari”

TIPUL ACTIVITĂȚII: Consolidare de priceperi și deprinderi

MIJLOC DE REALIZARE: joc didactic matematic - ordonare după criteriul mărimii mic/mare.

SCOPUL ACTIVITĂȚII: consolidarea capacității de a sorta corect după criteriul mărime obiecte de același fel.

DURATA: 15 min

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII:

- C.1. Curiozitate interes și inițiativă în învățare;
- C.2. Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistenta în activități);
- E.2. Reprezentări matematice elementare, pentru rezolvarea problemelor și cunoașterea mediului apropiat.

COMPORTAMENTE VIZATE:

- C.1.1. Manifestă curiozitate pentru activități, persoane și obiecte noi;

- C.2.1. Finalizează proiecte simple;
- E 2.2. Identifică prin comparare mărimea (mare-mic) sau cantitatea (mult-e/puțin-e) obiectelor de același tip.

SISTEM DE EVALUARE: continuă prin observarea comportamentului, aprecieri stimulative, analiza produselor activității, analiza răspunsurilor antepreșcolarilor, Turul galeriei.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O₁: Să denumească corect mărimea ardeiului de pe jeton, folosindu-se de cunoștințele dobândite anterior

O₂: Să așeze minimum un ardei, la locul potrivit, ținând cont de mărimea acestuia

STRATEGII DIDACTICE

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul.

Mijloace de învățământ: tablă magnetică, planșe cu borcane (mare/mic), ardei decupați de diferite dimensiuni, coșuleț, buline.

Forma de organizare: frontal, individual

SARCINA JOCULUI: identificarea corectă a mărimii ardeilor, plasarea ardeiului în locul corespunzător (grupa ardeilor mici/grupa ardeilor mari).

REGULILE JOCULUI: Copiii vor respecta liniștea, își vor ajuta colegii dacă este nevoie, vor ridica mâna.

ELEMENTELE DE JOC: surpriza, aplauze, mânuirea materialelor, jocul, recompensa;

STRATEGII, METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE: evaluare orală, încurajări verbale.

Scenariul didactic

Momentele activității*	Conținut instructiv – educativ	Strategia didactică		
		Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forma de organizare
1.Moment organizatoric	Pentru a asigura o bună organizare și desfășurare a activităților educaționale, se vor realiza următoarele: aerisirea sălii de grupă, aranjarea măsuțelor și a scăunelilor în mod corespunzător pentru activitatea care va fi desfășurată, pregătirea materialelor didactice necesare, organizarea colectivului de antepreșcolari (înemicerc), stabilirea liniștii și a unui climat propice pentru începerea activității			
2.Captarea atenției	Educatorea le arată coșul cu jetoanele cu ardei și le spune: „De dimineață, am fost la piață și am cumpărat mai mulți ardei pentru a pune murături pentru iarnă. Însă unii sunt mai mici, alții mai mari. Iar eu am nevoie de ajutorul vostru să îi sortăm în borcane.”	Conversația	Coșuleț cu jetoane cu ardei	Frontal
3. Anunțarea temei și a obiectivelor	Educatorea anunță titlul activității: „ Ardei mici/Ardei mari ” și le spune copiilor să extragă din coș câte un ardei și să-l așeze la locul lui	Conversația		Frontal
4. Prezentarea noului conținut și dirijarea învățării	Explicarea și demonstrarea jocului - fiecare copil este chemat pentru a extrage din coș un jeton cu un ardei, de dimensiuni diferite; - fiecare copil observă mărimea ardeiului extras și o compară cu ardeii deja așezați pe tabla magnetică; - copiii plasează ardeii pe tabla magnetică, în funcție de mărime.	Conversație Explicația	Coș, ardei decupați în diferite mărimi, planșe cu borcane, tabla magnetică	Frontal Individua l

	Prezentarea regulilor jocului - Copiii vor respecta liniștea, - își vor ajuta colegii dacă este nevoie, - vor ridica mâna. Executarea jocului de probă - cu ajutorul unui copil, jocul de probă se execută o singură dată pentru a fi înțeles de către toți copiii Desfășurarea propriu-zisă a jocului. - Jocul se va desfășura astfel încât fiecare copil să participe de cel puțin două ori la joc Educatoarea îi ghidează cu întrebări precum: „Cum este acest ardei? Mic sau mare? ”; „ Unde crezi că ar trebui să îl așezăm pentru a păstra ordinea corectă? ” Antepreșcolarii realizează asocierea ardeilor după mărime, fiind ajutați de cadrul didactic acolo unde prezintă dificultăți. Cadrul didactic oferă indicații de realizare fiecărui copil și coordonează întreaga activitate.	Conversația		
		Demonstrația		
		Exercițiul		
5. Asigurarea transferului de cunoștințe și obținerea performanței	- Copii cum sunt ardeii noștri? - Educatoarea îi roagă pe copiii să stea cu mânuțele la ochi, în timp ce ea amestecă borcanele. Apoi îi întreabă dacă sesizează ce s-a întâmplat în interiorul grupelor, după care solicită unul/doi copii să le rearanjeze.	Exercițiul	ardeii decupați în diferite mărimi, planșe cu borcane tabla magnetică	Individua l Frontal
6. Evaluarea și încheierea activității	Educatoarea face aprecieri verbale legate de implicarea copiilor în activitate și de corectitudinea realizării sarcinilor propuse.	Conversație		Frontal

BIBLIOGRAFIE:

- Curriculum pentru educație timpurie aprobat prin O.M.E.N. nr. 4694/2.08.2019.
- Educația timpurie antepreșcolară - Ghidul cadrului didactic, Horațiu Catalano, Ion Albulescu
- Ghidul cadrelor didactice pentru educația timpurie- Nivel antepreșcolar, Maria Breazu (coord.)

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN – REFLECȚII PEDAGOGICE ȘI IMPLICAȚII PENTRU FORMAREA CADRELOR DIDACTICE DIN ROMÂNIA ÎN URMA UNEI MOBILITĂȚI ERASMUS+

Prof. consilier școlar Pojar Camelia Maria, CJRAE Alba

Într-o societate caracterizată de diversitate culturală, socială și educațională, școala contemporană este chemată să răspundă nevoilor tuturor beneficiarilor educației, indiferent de particularitățile acestora. În acest context, programele europene de formare, precum Erasmus+, joacă un rol esențial în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, facilitând schimbul de experiență și transferul de bune practici între sisteme educaționale diferite.

Mobilitatea Erasmus+ „Inclusive Education” s-a desfășurat în perioada 18–22 noiembrie 2024, în Antalya, Turcia, în cadrul proiectului „CARE – **Cultural Awareness for Responsible Engagement**” (nr. 2024-1-RO01-KA122-ADU-000223001). Activitatea a reunit cadre didactice și specialiști din domeniul educației, interesați de aprofundarea conceptului de educație incluzivă și de aplicarea acestuia în contexte educaționale variate.

Participarea la această mobilitate mi-a oferit oportunitatea unei formări sistematice, axate atât pe dimensiunea teoretică a educației incluzive, cât și pe aplicabilitatea practică a acesteia în mediul școlar. Cursul „Inclusive Education” a avut ca obiectiv general dezvoltarea competențelor profesionale ale participanților în vederea promovării unei educații echitabile, centrate pe elev și adaptate diversității. Printre obiectivele specifice s-au numărat:

- conștientizarea etapelor istorice și sociale parcurse în dezvoltarea educației incluzive;
- identificarea dimensiunilor educației incluzive și a provocărilor asociate implementării acesteia;
- familiarizarea cu politicile educaționale și cultura școlară din Turcia;
- dezvoltarea competențelor de management incluziv al clasei și al instituției școlare;
- adaptarea strategiilor didactice la stilurile de învățare și tipurile de inteligență ale elevilor;
- utilizarea metodelor moderne de formare în lucrul cu adulții implicați în educație.

Aceste obiective răspund în mod direct nevoilor actuale ale sistemului de învățământ românesc, în care cadrele didactice se confruntă frecvent cu situații educaționale complexe, generate de diversitatea elevilor și de necesitatea personalizării demersului didactic.

Pe parcursul celor cinci zile de formare, activitățile au îmbinat prezentările teoretice cu aplicații practice, studii de caz, activități de grup și reflecții pedagogice. O atenție deosebită a fost acordată principiilor fundamentale ale educației incluzive: accesibilitate, echitate, participare activă, acceptarea diversității și învățarea centrată pe elev. Au fost analizate modalități de sprijinire a elevilor cu cerințe educaționale speciale, dar și strategii de identificare și valorizare a elevilor supradotați, subliniindu-se ideea că educația incluzivă nu se referă exclusiv la compensarea dificultăților, ci și la stimularea potențialului fiecărui elev.

Vizitarea unei școli pentru elevi supradotați a oferit participanților o perspectivă concretă asupra modului în care excelența poate fi promovată într-un cadru incluziv, prin programe educaționale adaptate și prin implicarea activă a specialiștilor și a familiei.

De asemenea, utilizarea obiectivelor SMART în educație și aplicarea teoriei inteligențelor multiple a lui Howard Gardner au evidențiat importanța planificării didactice riguroase și a diferențierii instruirii, în vederea asigurării unui proces educațional eficient și echitabil. Analiza sistemului de învățământ turcesc a scos în evidență existența unor structuri de sprijin bine dezvoltate pentru elevi, precum și colaborarea constantă între școală, familie și comunitate. Prezența profesorilor de sprijin, a consilierilor școlari și a logopezilor în școlile de masă contribuie la identificarea timpurie a nevoilor educaționale și la intervenția adecvată.

Experiența mobilității Erasmus+ evidențiază necesitatea consolidării educației incluzive ca practică educațională de bază în școala românească. Transferul bunelor practici dobândite poate contribui la:

- dezvoltarea competențelor de diferențiere și adaptare curriculară ale cadrelor didactice;
- îmbunătățirea managementului clasei în contexte educaționale diverse;
- consolidarea parteneriatului școală–familie–comunitate;
- promovarea unei culturi organizaționale bazate pe respect, acceptare și colaborare;
- creșterea calității procesului instructiv-educativ prin formare continuă relevantă.

Mobilitatea Erasmus+ „Inclusive Education” a reprezentat o experiență formativă valoroasă, cu impact semnificativ asupra dezvoltării profesionale a participanților. Prin aprofundarea conceptului de educație incluzivă și prin contactul direct cu practici educaționale europene, cadrele didactice își pot redefini rolul și pot contribui activ la modernizarea educației din România, în acord cu valorile și standardele europene.

MODELAREA COMPORTAMENTELOR COPIILOR PRIN UTILIZAREA DE CĂTRE ACEȘTIA A TEHNOLOGIILOR DIGITALE

*Prof. ed. timpurie Godiciu-Runcan Ileana-Maria, G.P.P. nr. 3 Sebeș
Prof. Runcan Cristian Adrian, Școala Gimnazială Pianu de Sus*

De când există omul pe pământ acesta a fost într-un continuu proces de învățare, prin care și-a modelat personalitatea. De la o generație la alta, sub influențele educative specifice vremii, prin interacțiune socială directă, oamenii au progresat, devenind tot mai inteligenți și mai capabili să facă față dificultăților.

Care erau factorii educativi care au influențat comportamentele strămoșilor noștri? La început era influența tribului, a familiei, prietenilor. Apoi, odată cu apariția școlii ca instituție organizată și dedicată educației, aceasta a devenit principala sursă de învățare și de modelare a comportamentelor copiilor și tinerilor. Și în prezent școala este principalul factor de educație, scopul ei fiind chiar acesta, al producerii unei schimbări a personalității educabilului pentru ca acesta să devină apt pentru a servi societății. Școala însă nu este singura sursă de informații pe care oamenii le preiau, le prelucrează, le adaptează și le integrează în sistemul propriu. Familia, grupul de prieteni sunt, la rândul lor, factori educogeni importanți.

În ultimii zeci de ani însă un alt factor care își arogă tot mai mult „dreptul” de a educa omenirea este tehnologia. Schimbările prin care a trecut societatea umană în ultimii 200 de ani sunt uriașe. Niciodată nu ne-am întâlnit cu un progres atât de rapid și de uimitor precum în aceste ultime decenii și asta mai ales datorită evoluției tehnologiei. De la calculatoarele uriașe până la microcipuri și inteligența artificială tehnologia a influențat viața oamenilor în moduri pe care bunicii noștri nu le-ar fi conceput și înțeles niciodată.

Evoluția umanității a fost mereu marcată de salturi cognitive și sociale, dar ritmul acestor salturi nu a fost niciodată atât de accelerat ca în ultimele decenii. Dacă, timp de milenii, cunoașterea și modelarea comportamentală se realizau prin metode relativ lente (povestiri, ritualuri, practică, învățământ organizat), revoluția digitală a schimbat fundamental ecuația. Tranziția rapidă de la factorii educativi tradiționali (familia, școala, comunitatea) la factori educativi tehnologici a transformat mult mecanismele prin care copiii își formează personalitatea și comportamentul. Tehnologia nu este un simplu canal de informație, ci un mediu social și cognitiv complex.

Proliferarea tehnologiilor digitale, apariția internetului, a rețelelor de socializare, a dus la schimbări majore în dinamica socializării și a învățării la nivel individual. Pentru copiii și tinerii de azi interacțiunea cu ecranele digitale a devenit o componentă normală a vieții de zi cu zi, influența lor socială devenind, de multe ori, superioară altor agenți clasici de socializare precum școala, sau chiar familia.

Ce face ca acest agent, tehnologia, să fie atât de atractivă pentru copii și cum ajunge ea să modeleze comportamentul acestora? În primul rând aceasta a devenit tot mai accesibilă și mai prezentă în viața acestora. Tehnologia, spre deosebire de școală și familie este, azi mereu disponibilă. Un telefon, o tabletă oferă acces instant la informație, în orice moment al zilei.

Dispozitivele digitale au ajuns să fie utilizate în spațiul privat, personal, în dormitor, în camera personală, acest fapt venind cu riscuri, deoarece oferă acces la informații nefiltrate, pe care școala și familia le pot controla mai greu.

Tehnologia este o sursă majoră de dopamină, oferind recompense imediate. Notificările, like-urile primite oferă întăriri pozitive instantane, creând astfel dependență și consolidând comportamente precum verificarea constantă a telefonului.

Jocurile video au devenit un mediu de învățare intensiv. Ele pot modela abilități cognitive esențiale: luarea deciziilor rapide, planificare strategică, atenția distributivă, rezolvarea de probleme. Acestea însă pot, prin expunerea copiilor la scene de violență, duce la creșterea agresivității, multe studii și cercetări complexe asupra legăturii dintre jocuri și agresivitate existând în acest sens.

Tehnologia a ajuns să modeleze, să producă schimbări în reacțiile emoționale pe care tinerii le au la diverși stimuli. Ei se obișnuiesc ca interacțiunile să fie scurte, rapide, intense, pline de satisfacție, ajungând ca, în situațiile școlare și familiale în care sunt solicitați să depună un minim de efort, să stea într-o sarcină, să fie prezenți mai mult de câteva minute, într-un mediu care amână recompensarea, să devină agitați, nervoși, nerăbdători și plictisiți.

Tehnologia a ajuns să filtreze realitatea, mai ales de când a apărut inteligența artificială, să le ofere copiilor informații care corespund intereselor lor, care le validează identitatea, întărind astfel convingeri personale și specifice unui grup mic. Copiii dau mai multă importanță tehnologiei decât propriilor părinți. Acum aceștia urmează, fără discernământ, modelele furnizate de internet (influenceri, bloggeri, vloggeri), iar colegii lor cu acces la internet sunt percepuți ca surse de informare mai credibile decât profesorii și familia, considerate de copii ca fiind depășite. Influencerii virtuali au ajuns să le modeleze copiilor nu doar stilul vestimentar, ci și atitudinea față de propriul corp, interacțiunile sociale, atitudinea față de succes și de eșec.

Totodată mediul virtual le oferă celor mici posibilitatea de a-și construi identități alternative (nickname, avatar), oferindu-le un mijloc de auto-explorare superior celor oferite de mediul fizic. Dar asta implică și riscuri: sub acoperire unii ajung să facă acte de bullying asupra altor copii sau să fie ei victime ale celor care, sub anonimat, interacționează cu ceilalți participanți la viața socială virtuală în moduri de neacceptat, distructive.

În acest context studiul modelării comportamentelor copiilor prin tehnologiile digitale nu trebuie să se mai limiteze la simpla expunere la conținut, ci vizează procesele complexe prin care copiii își însușesc și internalizează normele, atitudinile, acțiunile observate de ei în mediul virtual. Înțelegerea acestor mecanisme este vitală pentru crearea unor strategii educaționale eficiente, care să maximizeze beneficiile tehnologiei, minimizând în același timp riscurile asociate cu utilizarea neadecvată și excesivă.

Tehnologia, nu este rea în sine, ci modul în care este folosită poate face ca influența ei să devină negativă. Noi, adulții, profesori și părinți, nu trebuie să considerăm tehnologia ca fiind un fel de instrument vrăjitoresc menit să ne distrugă părinții, ci un mijloc care, sub îndrumarea și ghidajul nostru, va contribui la dezvoltarea pozitivă a copiilor noștri.

Conceptul de modelare comportamentală, învățare prin imitație, a fost fundamentat de Albert Bandura prin Teoria învățării sociale. Conform acestuia o mare parte a învățării umane are loc în context social, prin observarea comportamentului altuia și a consecințelor acestui comportament. Învățarea prin imitare are patru etape: în prima etapă, observăm, suntem atenți la comportamentul expus, în a doua îl reținem, în a treia îl reproducem și în a patra primim recompensa-feed-back, motivându-ne.

Inițial, mass-media clasică (televiziunea) a fost considerat și analizată ca un agent puternic de modelare (pozitivă și negativă) a comportamentelor umane. În prezent însă, odată cu evoluția tehnologică, media clasică a devenit un mediu mult mai pasiv, mediul digital fiind mult mai interactiv și mai accesibil.

Scopul intervenției adultului care educă nu este doar acela de a controla expunerea, de a reduce timpul pe care copiii îl petrec pe ecrane, ci formarea cetățeniei digitale, formarea unor abilități de a folosi tehnologia digitală într-o manieră responsabilă, etică și sigură. Misiunea adultului nu este aceea de a interzice tehnologia, ci de a dezvolta copiilor competențele digitale.

Utilizarea tehnologiilor digitale nu este intrinsec negativă. Impactul său asupra comportamentului uman depinde de timpul petrecut, de tipul de conținut și de contextul de utilizare. Utilizarea platformelor contribuie pozitiv la colaborare, învățare în grup, modelarea empatiei și a spiritului civic. Tehnologia contribuie, dacă e folosită corect, la dezvoltarea gândirii algoritmice, a creativității și a gândirii critice.

O strategie eficientă de modelare pozitivă este schimbarea rolului copilului în fața tehnologiei de la consumator pasiv la creator activ și critic. Astfel acesta, în loc doar să urmărească programe de divertisment, poate fi învățat să facă programare, editate video, audio, să creeze singur conținut educațional, prin care își va dezvolta gândirea critică, creativitatea, capacitatea de a rezolva probleme.

De asemenea profesorii și părinții trebuie să îi învețe pe copii să distingă fake-news-urile, să recunoască manipularea din spatele unor informații prezentate pe internet. Asta nu presupune doar ca tinerii să recunoască un fake-news evident, ci să înțeleagă structura, intenția și consecințele interacțiunilor în mediul online. Profesorii și părinții trebuie să îi învețe pe copii să își pună întrebări despre conținutul pe care l-au consumat: Cine a realizat acest conținut? De ce? Dacă videoclipul prezintă un produs ce câștigă influencerul din asta (marketing)? Să discute cu ei despre AI, cum acesta poate foarte ușor să creeze imagini, text, video fals, dar foarte credibil. Să folosească împreună instrumente prin care se detectează sursa unei imagini, să caute informații din mai multe surse credibile. Este important ca adultul să discute cu tânărul despre ceea ce s-a vizionat, despre conținutul accesat.

Copiii mai trebuie să înțeleagă și că tot ce vor posta pe internet va rămâne ca o amprentă digitală și poate avea consecințe (pozitive sau negative) pe viitor (la înscrierea la facultate de exemplu). De aceea este important să reflecteze la ceea ce vor posta, să se întrebe dacă ce vor scrie este în regulă din punct de vedere etic, științific, gramatical...

Este important să se discute cu ei despre cyber-bullying, despre impactul pe care îl are o vorbă malițioasă scrisă despre un coleg asupra acestuia, pentru a-i responsabiliza, pentru a-i ajuta să se pună în locul victimei, pentru a o înțelege mai bine și pentru a deveni mai responsabili și mai empatici. Nu se va neglija însă nici posibilitatea ca ei să devină victime ale bullyingului online și de a fi atacați sau păcăliți de persoane răuvoitoare.

Este importantă și crearea unui mediu în care tinerii să se simtă în siguranță, fără teama de fi criticați și de a li se confisca telefonul, un mediu în care ei să se simtă liberi în a discuta orice despre conținutul vizionat pe ecran cu adultul. Acesta va evita exprimarea acuzațoare la adresa copilului, ci va adopta o abordare bazată pe curiozitate: Am observat că ai vizionat...? Despre ce era vorba în el? Ce părere ai? Tu cum ai fi făcut?

Un rol major în acest demers de educare a unei atitudini responsabile față de tehnologie îi revine școlii. Școala trebuie să predea metode de verificare a credibilității surselor, să predea noțiuni de bază despre intenția unui mesaj, profesorii le pot explica pe înțelesul lor cum feed-urile de pe pagina lor sunt, de fapt, bule concepute să le întărească ideile personale. Și trebuie să valorifice interacțiunile pozitive reale între elevii lor, să creeze spațiu (în clasă) pentru discuții civilizate, să încurajeze afectivitatea, să modeleze un comportament în care se acceptă eșecul ca fiind o etapă normală a învățării. Platformele pot fi folosite pentru a modela empatia și spiritul civic prin participarea la campanii de voluntariat online, completarea de petiții, urmărind documentare despre cauze sociale.

Adulții nu uită, totodată, să își regleze propriul comportament vizavi de utilizarea tehnologiei, deoarece ei știu că sunt modele pentru copiii lor. Nu este suficient să se stabilească reguli de timp petrecut pe ecran, pe care doar copiii să le respecte, ei înșiși e important să devină un exemplu în acest sens. Un părinte care verifică mereu telefonul, care petrece ore întregi în fața televizorului, validează acel comportament. Dacă în familie regula este că nu se folosește telefonul la masă atunci nimeni nu îl va folosi.

Prin implementarea acestor strategii accentul se mută de pe restricție pe educație, pregătind copiii nu pentru o lume fără tehnologie, ci pentru o lume în care o pot folosi drept un instrument puternic, gestionat însă cu discernământ și înțelepciune.

Tehnologia este, cu siguranță, un agent de socializare și modelare comportamentală foarte puternic. Copiii digitali de azi nu vor accepta niciodată să le tăiem accesul la tehnologie. Și nici nu este asta soluția. Nu trebuie să excludem ecranele, ci trebuie să îi echipăm pe copii cu instrumentele cognitive și etice necesare pentru a filtra, critica și utiliza acest mediu vast pentru dezvoltarea personală și socială. Această formare a cetățeniei digitale responsabile este o importantă sarcină educațională a prezentului.

Scopul final al educației actuale nu este doar acela de a-i pregăti pe copii pentru piața muncii, ci și de a-i echipa cu instrumentele potrivite pentru a fi cetățeni activi și responsabili într-o lume care este, în egală măsură, fizică și digitală.

Bibliografie:

- Albulescu, I., Educația și mass-media, Curs universitar, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai
- Bandura, A. (1977), Social learning theory, Prentice Hall
- Thompson, J.B. (1998), Media și modernitatea, editura Antet
- https://www.academia.edu/36568984/MASS_MEDIA_CA_FACTOR_EDUCATIV

UTILIZAREA APLICAȚIEI DIGITALE „TIMEWELL” CA INSTRUMENT DE GESTIONARE A TIMPULUI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA STĂRII DE BINE - STUDIU DE SPECIALITATE

Prof. inv. primar Alecușan Elena Gabriela, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj

Societatea contemporană se caracterizează printr-un ritm alert și o expunere constantă la informații, fapt ce generează suprasolicitare și stres. În acest context, gestionarea eficientă a timpului devine o condiție esențială pentru menținerea echilibrului psihic și emoțional. Prezentul studiu propune analiza aplicației digitale „TimeWell”, un instrument conceput pentru sprijinirea planificării activităților zilnice și promovarea stării de bine a utilizatorilor.

Elevii de clasa a III-a se află într-o perioadă de dezvoltare rapidă a atenției, organizării și responsabilității personale. În contextul școlar actual, gestionarea eficientă a timpului poate sprijini atât realizarea temelor, cât și activitățile recreative și odihna.

Aplicația digitală „TimeWell” este un instrument conceput pentru a-i ajuta pe elevi să-și organizeze activitățile zilnice, să-și gestioneze timpul corect și să-și dezvolte obiceiuri sănătoase care sprijină starea de bine și buna dispoziție.

Descrierea aplicației „TimeWell”

TimeWell este o aplicație simplă și intuitivă, potrivită pentru copii, care oferă funcții precum:

- Planificarea activităților zilnice: teme, citit, joacă și timp liber;
- Setarea pauzelor și a timpului de odihnă;
- Reflecție personală simplă: emoticoane sau câteva cuvinte despre cum s-au simțit;
- Monitorizarea progresului: vizualizarea realizărilor prin grafice colorate și ușor de înțeles.

Scopul principal este învățarea modului de a-și organiza timpul, reducerea stresului și creșterea satisfacției zilnice.

Modul de utilizare pentru elevi

1. Crearea unui profil personal cu numele elevului.
2. Introducerea activităților zilnice în calendar (teme, citit, joc, activități sportive).
3. Folosirea tehnicii Pomodoro adaptată copiilor: 20–25 minute activitate + 5 minute pauză.
4. Alegerea unui emoticon sau a unui cuvânt care descrie cum s-au simțit la sfârșitul zilei.
5. Vizualizarea rapoartelor săptămânale cu activități finalizate și nivelul stării de bine.

Beneficiile directe pentru elevi

- Învățarea planificării timpului;
- Creșterea concentrării și atenției la școală și acasă;
- Dezvoltarea responsabilității personale;
- Promovarea pauzelor și a timpului de relaxare;
- Încurajarea reflecției asupra emoțiilor și stării personale.

Plan de utilizare – Interval de 2 săptămâni

Perioada	Activitate principală	Observații pentru elev	Nivel al stării de bine (1–5)
Zilele 1–3	Crearea profilului și introducerea activităților	Adaptarea la aplicație	3
Zilele 4–7	Activități zilnice + tehnica Pomodoro	Creșterea concentrării	4
Zilele 8–10	Adăugarea reflecției zilnice cu emoticoane	Conștientizarea emoțiilor	4
Zilele 11–14	Analiza progresului și ajustarea programului	Organizare mai bună a timpului	5

Evaluarea eficienței

Criterii pentru elevi de clasa a III-a:

Criterii de evaluare	Indicatori	Observații
Înțelegerea aplicației	Elevul știe ce trebuie să facă	✓ Foarte bine
Aplicarea în practică	Elevul folosește aplicația zilnic	✓ Bine
Impactul asupra stării de bine	Elevul se simte mai organizat și relaxat	✓ Foarte bine
Reflecția elevului	Elevul completează emoticoanele sau cuvintele	✓ Bine

Activități complementare pentru clasa a III-a

- Mindfulness pentru copii: 2–3 minute de respirație sau relaxare;
- Activitate fizică scurtă între sesiuni: sărituri, întinderi;
- Jurnalul recunoștinței: 1–2 lucruri pozitive în fiecare zi;
- Rutina matinală: spălat pe dinți, mic dejun, pregătirea ghiozdanului;
- Limitarea timpului pe ecran seara.

Concluzii

Implementarea aplicației TimeWell în rândul elevilor de clasa a III-a a ajutat la:

- dezvoltarea competențelor de organizare a timpului;
- reducerea stresului și anxietății legate de teme și activități;
- creșterea concentrării, motivației și satisfacției personale;
- stimularea autorefecției și a responsabilității personale.

Astfel, aplicația s-a dovedit un instrument util și accesibil pentru educația digitală a elevilor mici, sprijinind creșterea stării lor de bine și autonomia în gestionarea timpului.

Plan de implementare a aplicației „TimeWell” – clasa a III-a

1. Obiective

- Dezvoltarea abilității de planificare a timpului;

- Creșterea atenției și concentrării;
- Învățarea autorefecției emoționale;
- Promovarea disciplinei personale și a echilibrului între activități.

2. Materiale necesare

- Tablete sau telefoane cu aplicația TimeWell instalată;
- Fișe de observație pentru fiecare elev;
- Emoticoane colorate pentru reflecția zilnică;
- Creion/markere pentru completarea fișei de observație manuală (dacă este cazul).

3. Activități zilnice

1. Crearea profilului în aplicație și adăugarea activităților zilnice (teme, citit, joacă, sport).
2. Planificarea timpului folosind tehnica Pomodoro: 20–25 minute de activitate concentrată + 5 minute pauză.
3. Reflecția zilnică prin emoticon care exprimă starea emoțională:
 - 😊 Fericit / Mulțumit
 - 😊 Bine / Ok
 - 😐 Nehotărât / Neutru
 - 😞 Trist / Obosit
 - 😡 Supărat / Frustrat
4. Vizualizarea progresului săptămânal și discuții scurte despre cum s-au simțit și ce au reușit.

Fișă de observație individuală

Ziua	Activitate principală	Emoticon ziua (%)	Observații profesor	Grad de concentrare (1–5)	Comentariu elev
1	Configurare profil și introducere activități	😊	Elevul a înțeles aplicația		„Mi-a plăcut să îmi planific activitățile”
2	Activități + Pomodoro	😊	A lucrat concentrat 20 minute		„A fost relaxant să fac pauza”
3	Activități + Pomodoro	😊	A completat reflecția		„Am terminat temele la timp”
4	Activități + reflecție emoții	😊	Folosește emoticoane corect		„Sunt mulțumit de mine”
5	Activități + analiză progres	😊	Discuție despre realizări		„Am terminat toate sarcinile”

Legenda pentru emoticoane:

- 😊 = foarte bine
- 😊 = bine
- 😐 = neutru
- 😞 = obosit / stresat
- 😡 = supărat / frustrat

Profesorul a completat această fișă pentru fiecare elev, iar elevii au adăugat comentarii scurte și au desenat emoticoane în colțul fișei.

5. Monitorizare și rezultate concrete

După 2 săptămâni de utilizare, se pot observa următoarele rezultate:

In dicator	Rezultat observat	Exemple concrete
Organizarea timpului	Elevii planifică temele și activitățile cu mai multă ușurință	Majoritatea elevilor finalizează temele în timpul alocat fără să fie grăbiți
Concentrarea	Creștere vizibilă a atenției pe durata activităților	Elevii folosesc tehnica Pomodoro și respectă pauzele
Starea emoțională	Majoritatea elevilor raportează emoticoane „😊” sau „😊”	Elevii se simt mulțumiți și mai relaxați după finalizarea activităților
Reflecția personală	Elevii completează cu ușurință reflecția zilnică	Elevii scriu sau desenează cum s-au simțit și ce au realizat
Autonomie și responsabilitate	Elevii își gestionează singuri activitățile	Elevii decid ordinea activităților și își corectează planul dacă este nevoie

6. Recomandări pentru eficientizarea utilizării

- Încurajarea utilizării emoticoanelor zilnic;
- Introducerea exercițiilor de mindfulness de 2–3 minute după activități;
- Premiile mici pentru elevii care respectă programul (stickere, aplauze, recunoaștere în clasă);
- Discuții săptămânale scurte despre progres și starea de bine;
- Integrarea aplicației în temele pentru acasă și activitățile recreative.

Bibliografie

1. **Baciu, G.** – *Metode inovative de predare și învățare în școlile românești* – Editura Didactică și Pedagogică, București, 2021
2. **Tita, D.-V., Bold, N., Popescu, D. A., Oprea, M. G., Trusca, C. I.** – *Formarea cadrelor didactice pentru utilizarea tehnologiei digitale în învățământul românesc* – Didactica Danubiensis, 2025
3. **Ghavifekr, S., Rosdy, W. A. W.** – *Teaching and Learning with Technology: Effectiveness of ICT Integration in Schools* – International Journal of Research in Education and Science, 2015

COLINDUL, LIANT ÎNTRE GENERAȚII: O TRADIȚIE VIE ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI INTERCULTURALE ȘI INTERGENERAȚIONALE

*Prof. documentarist Ispas-Lupșan Mihaela Diana,
Liceul Teoretic „Petru Maior” Ocna Mureș*

Prezentul proiect explorează rolul colindului tradițional ca element de coeziune socială și educațională, evidențiind importanța sa în consolidarea legăturilor între generații și în promovarea valorilor fundamentale ale societății. Prin analiza activităților de iarnă derulate în cadrul Liceului Teoretic „Petru Maior” din Ocna Mureș, se subliniază funcția colindului ca liant între elevii din diferite grupe de vârstă, contribuind la dezvoltarea identitară, interculturală și emoțională a tinerilor.

Tradiția colindului reprezintă o expresie emblematică a spiritualității și identitarismului românesc, având rădăcini adânci în istoria culturii populare. În contextul educației, această formă de manifestare artistică devine un instrument valoros pentru promovarea valorilor interculturale, pentru consolidarea legăturilor între diferite generații și pentru stimularea simțului civic și apartenenței. În perioada sărbătorilor de iarnă, colindul devine, astfel, un liant esențial între tineri și vârstnici, între trecut și prezent, între elevi și comunitate.

Activitatea educațională ca facilitator al transmiterii tradiției

În săptămâna premergătoare Crăciunului, elevii clasei pregătitoare coordonați de prof. înv. primar Claudia Daciana Jurj și elevii clasei a IV-a A coordonați de prof. înv. primar Gabriela Ileana Leahu și prof. documentarist Mihaela Diana Ispas-Lupșan au participat la o activitate deosebit de semnificativă, menită să aducă magia sărbătorii în sufletele micuților de la grădinițele arundate Liceului Teoretic „Petru Maior” din Ocna Mureș. Gazdele școlarilor au fost primitoare, dând un real exemplu de omenie și generozitate. La Grădinița cu Program Normal nr.1 (secția română) ne-au întâmpinat prof. pentru învățământul preșcolar Ioana Adela Chirilă-Pelaghie cu grupa mijlocie, prof. pentru învățământul preșcolar Mădălina Micu-Vințeler cu grupa mare și prof. pentru învățământul preșcolar Emese Takacs cu grupa mică, iar la secția maghiară prof. pentru învățământul preșcolar Helga Julia Man cu grupa combinată. Tot de o primire călduroasă am avut parte și la Grădinița cu Program Normal nr. 3, unde prof. pentru învățământul preșcolar Manuela Carmen Vaida ne-a așteptat cu colaci și colindele micuților din grupa combinată. Prin interpretarea colindelor pline de emoție și lumină, acești elevi au devenit mesageri ai valorilor tradiționale, încurajând o apropiere autentică între generații și promovând spiritul solidarității și al dăruirii. Această inițiativă nu doar a răspândit bucurie și bunățate, ci a și consolidat parteneriatul educațional, promovând colaborarea între elevi de vârste diferite, precum și între școală și comunitate. Astfel, colindul a devenit un veritabil catalizator al legăturilor intergeneraționale, favorizând transmiterea valorilor morale și culturale într-un mod autentic și emoționant.

Colindul ca simbol al unității și continuității

În tradiția autohtonă, colindul reprezintă o formă de comunicare între generații, un mijloc de transmitere a istoriei, credințelor și valorilor morale. În contextul activităților desfășurate, colindul a fost nu doar o manifestare artistică, ci și o manifestare a solidarității și a responsabilității civice, încurajând elevii să își asume rolul de păstrători ai tradiției. Printr-o abordare pedagogică centrată pe experiență și emoție, elevii au avut oportunitatea de a internaliza aceste valori, contribuind la formarea unei identități culturale solide. În același timp, participarea la astfel de activități stimulează empatia, sensibilitatea și spiritul de colaborare, esențiale pentru dezvoltarea personală și socială a tinerilor.

Colindul, ca element fundamental al patrimoniului cultural românesc, îndeplinește un rol esențial în consolidarea legăturilor între generații, devenind un liant viu și plin de semnificații între trecut și prezent. Activitățile educaționale desfășurate în cadrul Liceului „Petru Maior” din Ocna Mureș exemplifică modul în care tradiția poate fi reinterpretată și transmisă într-un mod contemporan, contribuind la formarea unui climat educațional bazat pe valori precum respectul, solidaritatea și iubirea de neam. Prin astfel de inițiative, școala devine un spațiu al dialogului intercultural și intergenerațional, în care tradiția devine un vehicul de identitate și continuitate, asigurând perpetuarea valorilor fundamentale ale spiritualității românești în contextul societal actual.

IMPACTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN VIITORUL TRANSPORTULUI URBAN: DE LA MAȘINI PERSONALE LA MOBILITATE PARTAJATĂ

Profesor Dr. Ing. Ruscă Marcel, Liceul Tehnologic Sebeș

Rezumat

Această lucrare analizează impactul inteligenței artificiale (IA) asupra transformării transportului urban, cu accent pe tranziția de la utilizarea predominantă a mașinilor personale către sisteme de mobilitate partajată și inteligente. Scopul cercetării este de a examina modul în care tehnologiile bazate pe IA influențează eficiența transportului, reducerea congestiei, sustenabilitatea mediului și comportamentele utilizatorilor. Metodologia constă într-o analiză documentară extinsă a literaturii de specialitate internaționale și naționale, precum și într-o evaluare comparativă a studiilor de caz relevante. Rezultatele indică faptul că IA contribuie semnificativ la optimizarea rutelor, la creșterea siguranței rutiere și la dezvoltarea serviciilor de mobilitate partajată, precum car-sharing și ride-hailing. Concluziile subliniază importanța integrării responsabile a IA în politicile publice pentru a susține un sistem de transport urban eficient, echitabil și durabil.

1. Introducere

Urbanizarea accelerată și creșterea populației în orașe au condus la o intensificare a problemelor legate de congestie, poluare și consum ineficient al resurselor (Banister, 2008). Modelul tradițional bazat pe utilizarea mașinilor personale s-a dovedit a fi nesustenabil din punct de vedere economic, social și ecologic. Conform datelor Comisiei Europene (2020), transportul rutier este responsabil pentru aproximativ 72% din emisiile de gaze cu efect de seră din sectorul transporturilor în Uniunea Europeană, iar o mare parte dintre acestea sunt generate de autoturismele private utilizate în mediul urban.

În acest context, mobilitatea urbană se află într-un proces profund de transformare, determinat de inovațiile tehnologice, de politicile publice orientate spre sustenabilitate și de schimbările comportamentale ale utilizatorilor. Inteligența artificială reprezintă una dintre cele mai influente tehnologii emergente, având capacitatea de a transforma fundamental sistemele de transport prin automatizare, analiză predictivă și luarea deciziilor în timp real (Russell & Norvig, 2021).

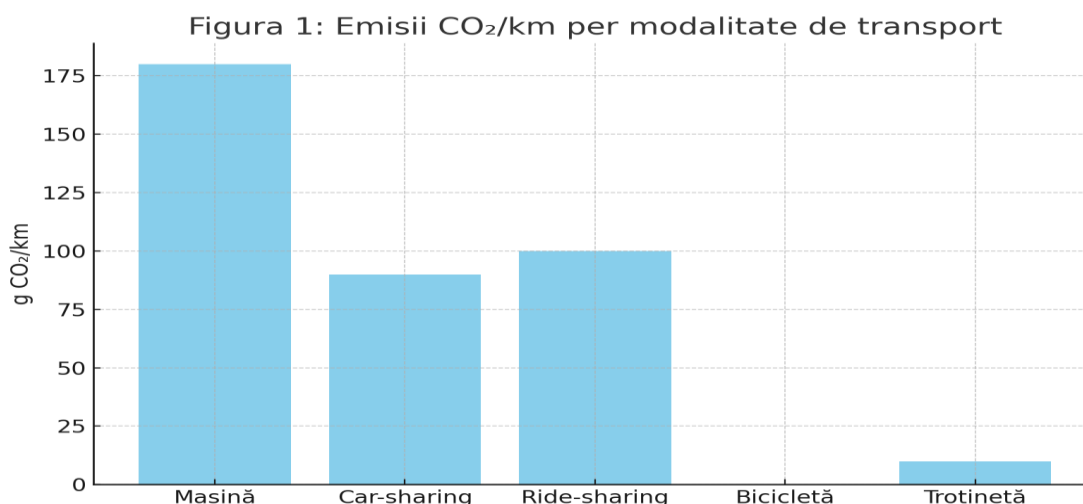
Tab1.Comparație între mijloacele de transport urban

Modalitate	Cost mediu/km (€)	Emisii CO ₂ /km	Grad de utilizare	Flexibilitate
Mașină personală	0.35	180g	Scăzut	Ridicată
Car-sharing	0.20	90g	Medie	Ridicată
Ride-sharing	0.15	100g	Ridicat	Medie
Bicicletă partajată	0.05	0g	Ridicat	Medie
Trotinetă electrică	0.10	10g	Medie	Ridicată

Emisii CO₂/km per modalitate de transport

Integrarea IA în infrastructura urbană favorizează dezvoltarea transportului inteligent, a vehiculelor autonome și a serviciilor de mobilitate partajată. Această transformare nu presupune doar o schimbare tehnologică, ci și una socială și culturală, întrucât utilizatorii sunt încurajați să renunțe la deținerea unei mașini personale în favoarea utilizării serviciilor de mobilitate flexibile și integrate.

Scopul acestei lucrări este de a analiza impactul IA asupra viitorului transportului urban, cu accent pe tranziția de la mașini personale la forme de mobilitate partajată. Obiectivele cercetării sunt: (1) identificarea principalelor aplicații ale IA în transportul urban, (2) evaluarea efectelor acestora asupra eficienței și sustenabilității mobilității și (3) discutarea implicațiilor sociale, economice și etice ale acestei tranziții. Ipoteza cercetării este că utilizarea IA accelerează adoptarea mobilității partajate și contribuie la crearea unor sisteme de transport mai eficiente, mai sigure și mai durabile.

2. Cadru teoretic

2.1. Inteligența artificială și transportul inteligent

Inteligența artificială poate fi definită ca ansamblul tehnologiilor care permit sistemelor informatice să simuleze procese cognitive umane, precum învățarea, raționamentul și luarea deciziilor (Russell & Norvig, 2021). În domeniul transportului, IA este utilizată pentru optimizarea traficului prin semafoare inteligente, predicția fluxurilor de trafic, detectarea accidentelor, gestionarea flotelor de vehicule și coordonarea sistemelor de transport multimodal.

Sistemele de transport inteligente (ITS) se bazează pe colectarea și analiza datelor în timp real, provenite din senzori, camere video, dispozitive mobile și vehicule conectate. Algoritmii de învățare automată permit identificarea tiparelor de trafic și anticiparea situațiilor de congestie, contribuind astfel la o gestionare mai eficientă a infrastructurii rutiere (OECD, 2021). De exemplu, semafoarele adaptive pot ajusta durata fazelor de verde și roșu în funcție de volumul de trafic, reducând timpii de așteptare și emisiile poluante.

Potrivit OECD (2021), sistemele de transport inteligente bazate pe IA pot reduce congestionarea cu până la 20% și emisiile de carbon cu aproximativ 10–15% în zonele urbane. Aceste beneficii sunt deosebit de importante în contextul schimbărilor climatice și al angajamentelor internaționale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

2.2. Mobilitatea partajată ca alternativă la mașina personală

Mobilitatea partajată include servicii precum car-sharing, ride-hailing, ride-pooling, bike-sharing, scooter-sharing și micro-mobilitate electrică (Shaheen & Cohen, 2019). Aceste servicii oferă alternative flexibile și accesibile la deținerea unei mașini personale, contribuind la reducerea numărului de vehicule în trafic și la utilizarea mai eficientă a infrastructurii urbane.

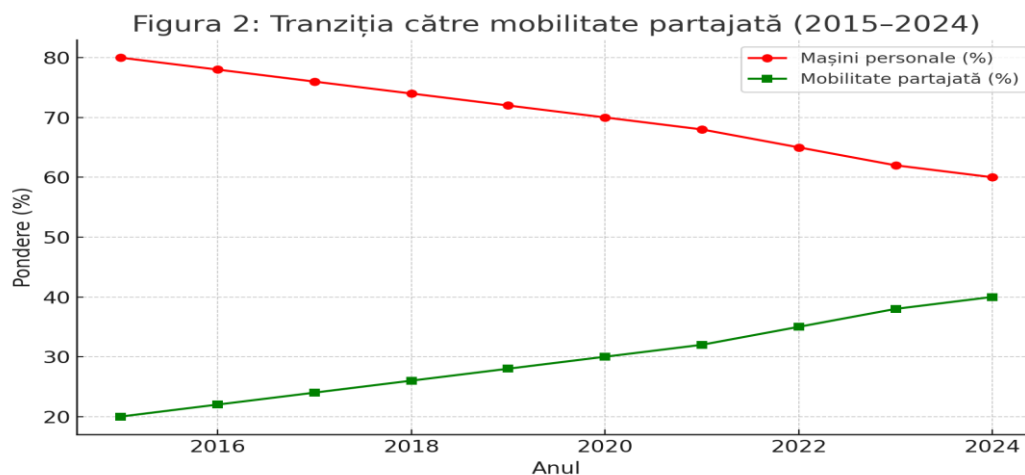
Studiile arată că un singur vehicul utilizat în regim de car-sharing poate înlocui între 9 și 13 mașini personale (Martin & Shaheen, 2016). Această reducere a parcului auto are efecte pozitive asupra disponibilității spațiilor de parcare, asupra calității aerului și asupra siguranței rutiere.

Inteligența artificială joacă un rol central în gestionarea serviciilor de mobilitate partajată, prin alocarea dinamică a vehiculelor, optimizarea rutelor, stabilirea prețurilor dinamice și personalizarea ofertelor pentru utilizatori. De exemplu, algoritmii de tip machine learning pot

anticipa cererea în anumite zone și intervale orare, permițând redistribuirea flotelor în mod eficient și reducerea timpilor de așteptare.

2.3. Vehiculele autonome și viitorul mobilității

Vehiculele autonome reprezintă una dintre cele mai promițătoare aplicații ale IA în transport (Fagnant & Kockelman, 2015). Acestea utilizează algoritmi de învățare automată, rețele neuronale, senzori LIDAR, radar și camere video pentru a percepe mediul înconjurător, a lua decizii și a naviga în siguranță în trafic.

Totuși, implementarea pe scară largă a vehiculelor autonome ridică provocări semnificative legate de siguranță, responsabilitate juridică, acceptare socială și protecția datelor personale. Mobilitatea partajată oferă beneficii multiple: costuri reduse pentru utilizatori, emisii scăzute de carbon, eficiență crescută a traficului și reducerea numărului de vehicule necesare. Totuși, există și provocări: reglementare neclară, infrastructură insuficientă, lipsa încrederii în partajare, precum și probleme legate de siguranță. Integrarea vehiculelor autonome în sisteme de mobilitate partajată este considerată o soluție cheie pentru reducerea costurilor, creșterea siguranței rutiere și îmbunătățirea accesibilității transportului urban (Litman, 2020).

Vehiculele autonome pot funcționa aproape continuu, pot fi utilizate de persoane care nu pot conduce (vârstnici, persoane cu dizabilități) și pot contribui la reducerea accidentelor cauzate de erori umane, care reprezintă peste 90% din totalul accidentelor rutiere (WHO, 2018).

3. Metodologie

Lucrarea utilizează o metodologie de tip analiză documentară și comparativă, bazată pe:

- revizuirea literaturii științifice internaționale și naționale;
- analiza rapoartelor organizațiilor internaționale (OECD, Comisia Europeană, Banca Mondială);
- examinarea studiilor de caz din orașe care au implementat soluții de mobilitate inteligentă, precum Singapore, Amsterdam, Barcelona, Helsinki și Viena.

Selecția surselor a fost realizată pe baza relevanței academice, actualității (ultimii 10–15 ani) și credibilității instituționale. Analiza a urmărit identificarea tendințelor majore, a beneficiilor și a limitărilor asociate utilizării IA în transportul urban, precum și a implicațiilor socio-economice și de mediu ale tranziției către mobilitatea partajată.

Datele au fost analizate prin compararea concluziilor diferitelor studii și prin sinteza rezultatelor în raport cu obiectivele cercetării. Abordarea metodologică este una calitativă, orientată spre interpretarea și integrarea rezultatelor existente.

4. Rezultate

4.1. Eficiența transportului urban

Analiza studiilor de caz indică o creștere semnificativă a eficienței transportului în orașele care utilizează sisteme bazate pe IA. De exemplu, în Singapore, implementarea unui sistem inteligent de management al traficului a condus la o reducere a timpilor de deplasare cu aproximativ 15% și la o creștere a vitezei medii de circulație în orele de vârf (OECD, 2021).

În Amsterdam, utilizarea datelor în timp real și a algoritmilor predictivi a permis optimizarea rutelor pentru transportul public și pentru serviciile de mobilitate partajată, contribuind la o mai bună coordonare între diferitele moduri de transport.

4.2. Reducerea congestiei și a poluării

Integrarea mobilității partajate și a vehiculelor autonome contribuie la reducerea numărului de mașini personale și, implicit, a congestiei și emisiilor poluante. Datele arată o scădere a emisiilor de CO₂ cu până la 15% în zonele urbane care au adoptat soluții inteligente de mobilitate (Litman, 2020). În plus, reducerea traficului rutier duce la scăderea nivelului de poluare fonică și la îmbunătățirea calității vieții urbane. Orașe precum Helsinki și Barcelona raportează o creștere a satisfacției locuitorilor în urma implementării strategiilor de mobilitate inteligentă și durabilă.

4.3. Schimbarea comportamentelor utilizatorilor

Rezultatele sugerează o modificare semnificativă a comportamentelor de mobilitate, cu o orientare crescută către servicii de tip „mobility as a service” (MaaS), în detrimentul deținerii unei mașini personale (Shaheen & Cohen, 2019). Utilizatorii preferă din ce în ce mai mult soluții flexibile, accesibile prin aplicații digitale, care integrează diferite moduri de transport într-o singură platformă.

Această schimbare este susținută de generațiile tinere, care manifestă o atitudine mai favorabilă față de partajare, sustenabilitate și utilizarea tehnologiilor digitale avansate.

5. Discuție

Rezultatele obținute confirmă ipoteza cercetării și sunt în concordanță cu literatura de specialitate. IA nu doar optimizează procesele existente, ci facilitează apariția unor noi modele de mobilitate urbană, bazate pe partajare, flexibilitate și sustenabilitate.

Comparativ cu studiile anterioare, cercetarea de față subliniază rolul central al IA în integrarea diferitelor forme de transport într-un sistem unitar și eficient (Litman, 2020; OECD, 2021). Tranziția de la mașini personale la mobilitate partajată este susținută de avantajele economice (reducerea costurilor pentru utilizatori), sociale (creșterea accesibilității) și de mediu (reducerea emisiilor și a consumului de resurse).

Totuși, această tranziție ridică și provocări semnificative. Printre acestea se numără:

- protecția datelor personale și confidențialitatea utilizatorilor;
- securitatea cibernetică a sistemelor de transport inteligente;
- acceptarea socială a vehiculelor autonome;
- adaptarea cadrului legislativ și a infrastructurii existente.

De asemenea, există riscul ca beneficiile mobilității inteligente să nu fie distribuite echitabil, ceea ce ar putea accentua inegalitățile sociale și teritoriale. Prin urmare, politicile publice trebuie să fie orientate spre incluziune, echitate și protecția interesului public.

Limitările studiului includ lipsa unei componente empirice directe, dependența de date secundare și variațiile semnificative între diferite contexte urbane. Impactul IA poate fi diferit în funcție de nivelul de dezvoltare economică, de infrastructura existentă și de cultura mobilității în fiecare oraș.

6. Concluzii

Articolul evidențiază faptul că inteligența artificială joacă un rol esențial în transformarea transportului urban, facilitând tranziția de la utilizarea mașinilor personale către sisteme de mobilitate partajată și inteligente. Beneficiile includ creșterea eficienței, reducerea congestiei și a poluării, îmbunătățirea siguranței rutiere și crearea unor sisteme de transport mai accesibile și mai sustenabile.

În contextul urbanizării globale, al schimbărilor climatice și al digitalizării accelerate, integrarea responsabilă a IA în politicile de transport reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea durabilă a orașelor viitorului. Se recomandă continuarea cercetărilor empirice, dezvoltarea infrastructurii inteligente și elaborarea unor strategii publice coerente care să sprijine implementarea echitabilă și sigură a tehnologiilor de mobilitate bazate pe inteligență artificială.

Bibliografie

1. Banister, D. (2008). The sustainable mobility paradigm. *Transport Policy*, 15(2), 73–80.
2. European Commission. (2020). *Sustainable and Smart Mobility Strategy*. Brussels: European Commission.
3. Fagnant, D. J., & Kockelman, K. (2015). Preparing a nation for autonomous vehicles. *Transportation Research Part A*, 77, 167–181.
4. Litman, T. (2020). *Autonomous vehicle implementation predictions*. Victoria Transport Policy Institute.
5. Martin, E., & Shaheen, S. (2016). Impacts of carsharing on household vehicle holdings. *Transportation Research Record*, 2563(1), 46–55.
6. OECD. (2021). *Artificial Intelligence in Transport: Opportunities and Challenges*. Paris: OECD Publishing.
7. Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (4th ed.). Pearson.
8. Shaheen, S., & Cohen, A. (2019). Shared ride services in North America. *Transport Reviews*, 39(4), 427–442.
9. World Health Organization. (2018). *Global status report on road safety*. Geneva: WHO.
10. European Commission (2024). The Future of Urban Mobility.
11. OECD (2023). Shared Mobility and Urban Transformation.
12. UITP (2024). Mobility Trends in Smart Cities.
13. World Economic Forum (2023). Rethinking Personal Car Ownership.
14. IPCC (2023). Transportation and Climate Change.

„APA – IZVOR DE SĂNĂTATE”

Prof. ed. timpurie Todoruț Claudia Mihaela,
Școala Gimnazială „Ion Agârbiceanu” Bucium/Structura GPN. Bucium Sat

Motto: „Natura nu va fi ocrotită împotriva omului ; în lumea modernă ocrotirea naturii se va face prin om și pentru om”. (Jean Dorst)

Rezumat

Apa este componenta de bază a vieții, pentru că fără ea viața nu poate exista.

Apa reprezintă cel mai important aliment și este de neînlocuit.

Ca și aerul pe care îl respirăm, apa se găsește pretutindeni pe planeta noastră: pe pământ, sub pământ, în aer, în corpul viețuitoarelor. Apa constituie o minune a planetei noastre. Unde este apă apare și viața.

Educația ecologică este un proces care are scopul să îmbunătățească calitatea vieții prin asigurarea oamenilor cu modalități de care au nevoie pentru a rezolva și împiedica problemele de mediu. Educația ecologică poate ajuta oamenii să câștige cunoștințe, deprinderi, motivații, valori și angajamentul de care au nevoie pentru a gospodări eficient resursele pământului și de a-și asuma răspunderea pentru menținerea calității mediului.

Ca și aerul pe care îl respirăm, apa se găsește pretutindeni pe planeta noastră: pe pământ, sub pământ, în aer, în corpul viețuitoarelor. Apa constituie o minune a planetei noastre. Unde este apă apare și viața. Apa poate exista fără viață, dar viața fără apă este imposibilă, ea rămânând astfel un bun universal. O apă curată asigură sănătatea generațiilor viitoare, care au șansa să se implice activ în conservarea resurselor oferite de natură.

Apa este componenta de bază a vieții, pentru că fără ea viața nu poate exista. Sănătatea este importantă pentru viața fiecărui om și nu poate fi înlocuită cu nimic.

Apa reprezintă o componentă fundamentală a organismului uman, fiind o substanță absolut indispensabilă vieții, indiferent de forma acesteia.

Sursele de apă atrag toate formele de viață și nu întâmplător așezările omenești s-au dezvoltat în jurul unor râuri, lacuri sau mări. 75% din suprafața planetei noastre este alcătuită din apă, însă doar 1% se poate utiliza ca apă potabilă.

Apa reprezintă cel mai important aliment și este de neînlocuit. Deși apa este prezentă în diverse alimente, omul nu se poate lipsi de apa potabilă. Dacă poate rezista fără hrană timp de 2-3 săptămâni, fără apă omul nu poate trăi mai mult de 3-5 zile. Apa, atât de valoroasă pentru sănătate, este adesea înlocuită cu diverse băuturi (cafea, răcoritoare, alcool etc.). O dată cu consumul acestora, organismul are nevoie de tot mai multă apă.

Apa are o deosebită importanță pentru organismul uman, reprezentând mediul în care se desfășoară toate procesele biologice specifice. Este un compus indispensabil vieții. Pierderea a 10% din apa organismului provoacă moartea.

Pentru menținerea funcțiilor vitale precum și a sănătății, un adult trebuie să consume zilnic 2-3 litri de apă în funcție de activitățile fizice și condițiile climatice. Anual el introduce în organism aproximativ 1.000 litri de apă sau 60.000 litri într-o perioadă medie de viață.

Pentru a evita pătrunderea în organism, o dată cu această cantitate de apă, a unor compuși dăunători sănătății este absolut necesar ca apa potabilă să fie pură. Această cerință este fundamentală pentru a asigura o sănătate bună.

Organizația mondială a sănătății (OMS) a inclus apa în cei 12 indicatori de bază ai stării de sănătate. Conform statisticilor comunicate, în prezent, 80% dintre bolile contemporane sunt în legătură directă cu apa potabilă.

Apa are foarte multe efecte benefice, fiind extrem de prețioasă pentru sănătate:

- Necesară pentru o bună digestie;
- Necesară pentru o bună funcționare a rinichilor și ficatului;
- Elimină toxinele și previne constipația;
- Catalizator pentru scăderea și menținerea greutății;
- Activează metabolismul și reprimă pofta de mâncare.

În cazul limitării consumului de apă apare deshidratarea, o stare care se traduce prin imposibilitatea organismului de a-și îndeplini funcțiile normale. Chiar și o deshidratare ușoară poate duce la o stare generală proastă: dureri de cap, de stomac, ineficiență fizică și psihică sau chiar trosnitul oaselor.

Apa nu este utilizată doar ca necesar strict fiziologic ci și pentru alte scopuri necesare activității zilnice. Astfel pentru curățenia corporală omul folosește zilnic circa 40 l de apă, la care se adaugă apa necesară pregătirii alimentelor, a întreținerii hainelor, locuinței, etc. Conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății pentru acoperirea nevoilor directe ale populației sunt necesare minimum 100 l de apă pe zi pentru fiecare locuitor.

Ca un învățământ pentru toți locuitorii acestei țări și a altora ar trebui să reținem că apa este cea mai importantă pentru organismul uman.

Îndemnul lui Ștefan Milcu: „Dacă nu vom gospodarii cu înțelepciune rezervele planetei și nu vom ocroti natura, vom rămâne în cele din urmă singuri, pe o planetă pustie” trebuie să constituie un semn de întrebare pentru toți cei care știu ce înseamnă *poluare*.

„...Curățați fântânile
Nu le părăsiți,

Ocrotiți izvoarele

Nu le otrăviți!
De vedeți gunoaie multe
În ape că-s aruncate,
Spuneți celui care face asta
Că el face o nedreptate!...”

Fiind atât de importantă viața fiecăruia dintre noi ,trebuie să învățăm de mici copiii să aibă grijă de ea, să-și ocrotească singuri trupul și mintea, să se ferească de boli.

BIBLIOGRAFIE:

- 1.Pro Ecologia mileniului III, Craiova, 2004
- 2.Revista învățământul preșcolar – Nr. 3-4\2008